

Saarde Sõnumid

Nr 6 (233) 21. juuni 2022

Lõpetas Kilingi-Nõmme Muusikakooli XXXIII lend

Käesoleva aasta 7. juunil lõpetasid muusikakooli 4 andekat ja tubli noort.

Lastevanemate kõnest lõpuaktusel lisan järgnevad read:

„Täna saavad need neli noort kätte tunnistused, mis tõendavad, et need noored on selgeks saanud selle, kuidas lugeda noodikirja. Suure osa inimeste jaoks on see tundmatu nagu sala-kiri. Lisaks suudavad nad noodikirjas kirja pandut ette kanda erinevatel muusikainstrumentidel. Need noored suudavad kuulmise järgi ära tunda, mis pill parasjagu mängib. Nad tunnevad muusika ajalugu ja erinevaid suurkujusid muusika ajaloost. Võimalik, et lõpetajad ei saa hetkel veel isegi õieti aru, millega nad hakkama on saanud ja see jõuab neile alles hiljem kohale, millised oskused nad on omandanud. Armsad noored! Oleme teie üle uhked! Naudime iga nooti, mida mängite. Jääme põnevusega ootama ja jälgima, mis rolli muusika teie elus edasi mängib.“

Kõik lõpetajad said lõputunnistusega kaasa kiituskirja vastavalt oma soorituste tulemustele pillimängus ja muusikateoreetil-

Pildil vasakult: Niglas Meinson, Mats Truija, Kärt Mia Kingla, Dagne Oriehov. Foto: Margit Jaanson

listes ainetes. Lõpuaktusel oli võimalus kuulata lõpetajate lõpueksami kavast nende poolt valitud muusikapalasid. Klaverimängijatelt kuulsime kahel klaveril esitatavaid klaverikontserte. Kärt Mia Kingla koos oma õpetaja Piia Kajandoga esitasid J. Berkovitši klaverikontserdi C-duur ja Dagne Oriehov koos oma õpetaja Tiia Hermanniga A. Rouli klaverikontserdi I osa. Mõlemad teosed on suurepärase väljakutsed noortele pianistidele, millega neid tublisti

toime tulid. Saksofoni eriala lõpetas Niglas Meinson, kelle esituses kuulsime U. Naissoo „Improvistat“. See jazzpala on paras pätkel ka juba professionaalsematele saksofoni mängijatele, aga Niglase esituses saime me loost päris ilusa pildi.

Mats Truija tuli Kilingi-Nõmme Muusikakooli alles sellel õppeaastal otse seitsmendale õppeaastale kitarrierialale muusikakooli lõpetama. Uus kool, uued õpetajad ja teistmoodi nõudmised kui eelnevas muusikakoolis, aga lõpptulemust oli eksa-

mil rõõm kuulata. Tema esituses kuulsime lõpetamisel E. Claptoni „Pisarad taevas“.

Noortel oli võimalus kevadel esineda ka mitmetes Saarde valla asutustes – Kilingi-Nõmme Klubis ja Saarde Katariina kirikus.

Loodame jätkuvalt näha kõiki neid nelja ka järgneval õppeaastal muusikakoolis oma pillimänguga edasi tegelemas! Igale juhul tuult purjedesse!

Külli Kolu
Muusikakooli direktor

Tööd alustas noortevolikogu

Saarde valla noortevolikogu esimene istung toimus 2. juunil Kilingi-Nõmme klubis. Esimese istungi päevakorras oli esimehe, aseesimehe ja infojuhi valimised.

Saarde valla noortevolikogu esimees on Hedvig Annast, aseesimees on Hans-Kristjan Raid ja infojuht Johanna Tammist.

Palju õnne ja edu kõigile liikmetele noortevolikogu töös!

Noortevolikogu valimised toimusid 16.-18. mai 2022 VOLIS keskkonnas ning sedelhääletus 23. mai 2022 Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis, Kilingi-Nõmme Klubis, Surju Koolis ja Surju Rahvamajas.

Valida said noor vanuses 13-26 (registreeritud elukoht Saarde vald või õpib Saarde valla koolis).

Laine Ülemaante

ARVUTI PARANDUS KILINGI-NÕMMES

KONTAKT
5691 4158

**KAUBANDUS
KESKUSES
2.KORRUSEL**

**PARANDUS
PUHASTUS
KIIRENDUS**

Vallavanema veerg

Hea vallarahvas! Olles viimastel nädalatel ja päevadel korduvalt kuulnud erinevatest allikatest infot, et vallavalitsus on sulgemas või juba lausa sulgenud nii Tali Seltsimaja kui ka Tali raamatukogu, on siinkohal vajalik selgitada, et sellise info jagajad tegelevad kahetsusväärsest väärinfo levitamisega. Saab ainult oletada, mis on sellise väärinfo levitamise suuremaks eesmärgiks, kuid kahju on neist kodanikest, kes selle valeinfo võrku on langenud ja sellest tulenevalt tunnevad, et nende ootuseid on petetud või neilt on midagi ära võetud.

Vallavalitsus ei eita, et jah, Tali raamatukogu ümberko-
limine Tali Seltsimaja hoonest endisesse lasteaiahoonesse on planeeritud ja tegevustegagi juba alustatud. Seejuures toome välja, et raamatukogu kasutajad sellest tegevusest ainult võidavad. Uues asukohas on ligipääsetavus raamatukoguteenusele igati mugavam, sest uued ruumid asuvad esimesel korrusel ja sellest tulenevalt on raamatukogu ruumidesse pääsemiseks vajadus treppe kasutada minimaalne. Vähemoluline ei ole ka see, et uues asukohas olevad ruumid ei ole mitte kuidagi halvemad või halvemas seisukorras kui seda on praegused ruumid Tali Seltsimajas, pigem on ruumid kaasaegsemad. Eelnevale lisaks tegutseb samas hoones ka perearst, tänu millele saab vähema jalavaevaga juba kaks kasulikku käiku tehtud.

Vallavalitsus loodab sügiseks korda saada ka lasteaiahoone saali valgustuse. Nimelt on omal ajal saali ühe poole valgustus kahjustada saanud ja seda ei ole võimalik praegu kasutada. Kui see viga õnnestub likvideerida, siis loome asjast huvitatutele võimaluse ka spordisaali kasutada.

Nagu selgitasin ka 16. juunil toimunud vallavolikogu istungil, ja et kummutada valeinfo levitamist, Tali Seltsimaja hoone jääb ka edaspidi kogukonnale kasutamiseks. Hoones saab korraldada sündmuseid, pidusid, rentida ruume jne. Küll aga viime sündmuste vahepealsel ajal hoone kütmise sellisele tasemele, mis tagab hoone seisukorra säilimise, kuid on ka valla rahakotile oluliselt mõistlikum. Usun, et igaüks, kes soovib aru saada, mõistab, et valla majanduslikult keeruline kaht pooltühja maja täisvõimsusel üleval pidada. Selleks koondamegi n-ö igapäevaseid tegevusi kokku ühte hoonesse.

Praegusel ajal on äärmiselt oluline, et igaüks meist suhtuks levitatavasse infosse kriitiliselt. Paraku on väärinfo levitamine suureks probleemiks nii rahvusvahelisel tasandil kui ka meie väikeses kogukonnas. Palun ärgem laskem endaga manipuleerida, vaid kontrollime igasugust infot mitmest erinevast allikast. Vajadusel on alati võimalik info kontrollimiseks ka vallavalitsuse poole pöörduda, sest ainult nii on võimalik toimuvatest kohalikest sündmustest siiski kõige adekvaatsem pilt saada. Kindlasti soovitame ennast regulaarselt kursis hoida ka valla kodulehe ning ajalehega, sest need on kanalid, mida vallavalitsus kasutab ametliku informatsiooni edastamiseks.

Ilusat jaaniaega kõigile ja nautige kauneid suveilmasid!

Külli Karu
vallavanem

Saarde Vallavolikogus

19. mail 2022

- lõpetati Saarde valla Jäätmehoolduseeskirja I lugemine ning eelnõu suunati
- II lugemisele;
- muudeti Saarde valla noortevolikogu põhimäärust;
- kehtestati eluruumi üüri piirmäärad;
- anti nõusolek kinnisasja omandamiseks;
- eelarve- ja majanduskomisjoni esimeheks valiti

Jaanus Männik ning aseesimeheks Margus Kukk, humanitaarkomisjoni esimeheks valiti Kerli Tori ning aseesimeheks Ülo Liblik, sotsiaalkomisjoni esimeheks valiti Robert Miller ja aseesimeheks Avo Sinijärv;

- arengu- ja planeerimiskomisjoni esimeheks valiti Raivo Ott ja aseesimeheks Allar Pinnar.

Eiko Tammist
volikogu esimees

Hanketeade

Saarde Vallavalitsus kuulutas välja alla lihthanke piirmäära jääva riigihanke „Tihemetsa Asuvere tee 4 ja 4/1 hoonete lammutamine“. Pakkumuste esitamise tähtaeg on 27.06.2022 kell 09.00. Kontaktisik on

kinnisvara-, hangete- ja arendusspetsialist Kai Utt, tel 5749 3080.

Hankedokumendid on leitavad riigihangete registrist, hanke viitenumber on 250904.

Läbirääkimistega pakkumiste korraldamine

Saarde Vallavalitsus korraldab läbirääkimistega pakkumise Kilingi-Nõmme linnas Järve tn 13 asuva kinnistu (sihtotstarve ärimaa 100%, pindala 2456 m²) kasutusse andmiseks.

Pakkumiste esitamise tähtaeg on 30.06.2022 kell 16:00.

Kinnistuga tutvumiseks ja täiendava informatsiooni saamiseks pöörduda tööpäevadel Saarde Vallavalitsuse haldusnõuniku poole (Martti Rooden, telefon 5349 4259, e-post martti.rooden@saarde.ee.

Pakkumise tingimused ja lisainfo valla kodulehelt.

Saarde Vallavalitsus korral-

dab läbirääkimistega pakkumise Saarde vallas Tihemetsa alevikus Hooldekodu tee 6 kinnistu (katastritunnus 71101:006:0315, sihtotstarve ärimaa 100%, pindala 2802 m²) kasutusse andmiseks.

Pakkumiste esitamise tähtaeg on 30.06.2022 kell 16:00.

Kinnistuga tutvumiseks ja täiendava informatsiooni saamiseks pöörduda tööpäevadel Saarde Vallavalitsuse haldusnõuniku poole (Martti Rooden, telefon 5349 4259, e-post martti.rooden@saarde.ee.

Pakkumise tingimused ja lisainfo valla kodulehelt.

Raamatukogud testivad uudset platvormi raamatute laenutamiseks

Suve lõpus käivitub üleeestiline raamatukogude laenutusplatvorm Minu Raamatukogu (MIRKO), mis võimaldab lugejal laenata raamatut kõikidest platvormiga liitunud raamatukogudest. Maikuus alustasid 12 raamatukogu platvormi testimist.

Laenutusplatvormi Minu Raamatukogu (MIRKO) testimisel katsetavad süsteemi töökindlust 12 Eesti raamatukogu. „Koos testitakse, kuidas võimaldab tehnoloogiline lahendus vastu võtta lugeja tellimust, seda täita ja komplekteerida erinevate raamatukogude väljaannete põhjal,“ ütles Eesti Rahvusraamatukogu üleriigiliste raamatukogu-teenuste arenduskeskuse juhataja Jane Makke.

„Samuti testime logistikaahelat kogudest lugejani ja tagasi.“

Laenutusplatvormi on sisse chitatud võimalus koondada ka mitmeid teisi raamatukogude teenuseid. Näiteks alustati maikuus üleriigilise laenutusplatvormi arendamist e-väljaannete tarvis, mis plaanide järgi käivitub 2023. aasta alguses.

Uus raamatute laenutusplatvorm Minu Raamatukogu (MIRKO) saab teoks tänu innovatsiooniprojektile “Raamatud liikuma” ning selle loomist rahastatakse Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse innovatsiooni edendavate hangete programmist.

Kristo Mäe
Eesti Rahvusraamatukogu

Saarde Vallavalitsuse istungitel

11. mail 2022

- võeti vastu korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes;
- väljastati ehitusluba 2x15 kW võimsusega päikeseelektrijaama rajamiseks aadressile Rooni, Laiksaare küla, Saarde vald;
- kinnitati ja väljastati projekteerimistingimused Saarde vallas Kärsku külas asuvale Salametsa kinnistule 150 MW liitumisvõimsusega salvestusseadme ehitusprojekti koostamiseks;
- otsustati jätta rahuldamata hajasustuse programmi 2 taotlust;
- tunnistati Tali külas asuva Kase tee 8 hoonestatud kinnistu võõrandamiseks korraldatud avalik kirjalik enampakkumine nurjunuks, kuna enampakkumisele ei esitatud ühtegi pakkumist;
- otsustati läbi viia Saarde vallas Tali külas Kase tee 8 asuva hoonestatud kinnistu avalik kirjalik elektrooniline enampakkumine alghinnaga 10 000 eurot. Enampakkumine otsustati viia läbi üldkasutatava andmesidevõrgu vahendusel Osta.ee portaali, enampakkumise tähtaeg on 15.06.2022 kell 12:00;
- tunnistati Tali külas asuva Pärna tee 1 hoonestatud kinnistu võõrandamiseks korraldatud avalik kirjalik enampakkumine nurjunuks, kuna enampakkumisele ei esitatud ühtegi pakkumist;
- otsustati viia läbi Saarde vallas Tali külas Pärna tee 1 asuva hoonestatud kinnistu avalik kirjalik elektrooniline enampakkumine alghinnaga 8 000 eurot. Enampakkumine otsustati viia läbi üldkasutatava andmesidevõrgu vahendusel Osta.ee portaalis;
- otsustati lubada 04.06.2022 Saarde vallas Lauri karjääris toimuval avalikul üritusel „Mootorrataste mäkketõus“ ülemäärase müra tekitamine.

23. mail 2022

- anti heakskiit Saarde valla 2021 majandusaasta aruandele;
- kinnitati Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuva Pärnu 46 hoonestatud kinnistu võõrandamiseks korraldatud avaliku kirjaliku enampakkumise võitjaks Tulevara

OÜ pakkumisega 70 000 eurot;

- anti tegevusluba sulgpalliklubile Triton projektlaagri korraldamiseks ajavahemikus 01.-28.08.2022 Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis Sambla tn 18.

25. mail 2022

- tunnistati nurjunuks Kilingi-Nõmme linnas Järve tn 13 asuva kinnistu kasutusse andmiseks korraldatud avalik läbirääkimistega pakkumine;
- otsustati läbi viia Kilingi-Nõmme linnas Järve tn 13 asuva kinnistu kasutusse andmiseks läbirääkimistega avalik konkurss tähtajaga 30.06.2022 kell 16.00;
- tunnistati nurjunuks Tihemetsa alevikus Hooldekodu tee 6 asuva kinnistu kasutusse andmiseks korraldatud avalik läbirääkimistega pakkumine;
- otsustati läbi viia Tihemetsa alevikus Hooldekodu tee 6 asuva kinnistu kasutusse andmiseks läbirääkimistega avalik pakkumine tähtajaga 30.06.2022 kell 16.00;
- muudeti katastriüksuse lähiaadressi;
- algatati õigusvastaselt võõrandatud maa kompenseerimise menetlus, kinnitati maksumus ja määrati kompensatsioon;
- määrati Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuva Lodu katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed;
- anti luba Autokultuur MTÜ-l Uue-toosi talus, Väljaküla külas toimuval avalikul üritusel „Radical autonäitus“ ülemäärase müra ja valgusefektide tekitamine laupäeval 16.07.2022 kell 22.00-04.00;
- kinnitati ja väljastati projekteerimistingimused Saarde vallas Jäärja külas Kiisa kinnistul asuva kuuri ümberehituse projekteerimiseks;
- kinnitati ja väljastati projekteerimistingimused Saarde vallas Kikepera külas asuvale Saesaare kinnistule üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks;
- väljastati ehitusluba Saarde valla tuuleparkide juurdepääsutee P14 juurdepääsutee P15 ja juurdepääsutee P16 rajamiseks vastavalt esita-

tud ehitusprojektile;

- väljastati ehitusluba 528 kW võimsusega päikeseelektrijaama rajamiseks aadressile Viigi, Väljaküla, Saarde vald;
- jäeti rahuldamata viis hajaasustuse programmi taotlust;
- otsustati anda heakskiit volikogu otsuse eelnõule „Arvamuse andmine Rabaküla uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse kohta“ ja edastada vallavolikogule;
- anti korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes;
- määrati Saarde vallas Jaamakülas asuva Vaheliku katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed;
- muudeti Saarde Vallavalitsuse 13.04.2022 korraldust nr 169 „Huvihariduse ja huvitegevuse toetuse eraldamine“;
- muudeti Saarde Vallavalitsuse 20.04.2022 korralduse nr 184 „Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuse tasuliste teenuste hinnakiri“;
- otsustati kiita heaks volikogu määruse eelnõu „Saarde Valla Huvikeskuse põhimäärus“ ja edastada vallavolikogule.

1. juunil 2022

- otsustati kuulutada välja riigihange „Tihemetsa Asuvere tee 4 ja 4/1 hoonete lammutamine“;
- anti soodustused olmejäätmevoel;
- anti korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes.

8. juunil 2022

- määrati Saarde vallas Kalita külas Mäearu katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed;
- anti korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes;
- kehtestati Saarde valla omandis olevate välipindade kasutamise hinnakiri;
- lubati Kilingi-Nõmme Klubil Kilingi-Nõmme suveaias alates 23.06.2022 kell 19.00 kuni 24.06.2022 kell 04.00 ülemäärase müra ja valgusefektide tekitamine.

Küllli Veber
vallasekretär

Kas sina juba eraldad kodus biojäätmehaldust muust prügist?

Õige pea muutuvad enamikus kohalikes omavalitsustes jäätmeveo tingimused. Paljude inimeste jaoks tähendab see võimalust kodus biojäätmehaldust konteinerisse koguda.

Eesti kodudes tekib igal aastal 300 kilogrammi jäätmeid inimese kohta. Sellest ligi kolmandiku moodustavad köögis ja toiduvalmistamisel tekkivad biojäätmehaldus. Biojäätmehaldust on näiteks riknenud puu- ja köögiviljad ja nende koored, liha- ja kalajäätmehaldus ning luud, munakoored, kohvi- ja teepaks koos filtriga, majapidamis- ja salvrätid, aga ka lõikelilled ja ilma potita toataimed koos mullaga.

Selliseid jäätmeid ei tohiks panna majapidamises tekkiva muu prügi hulka. Biojäätmehaldust kogumine on kohustuslik ja äärmiselt vajalik. See on ka lihtsaim viis igaühel anda oma panus keskkonnahoidu.

Liigiti kogutud biojäätmehaldust valmistatakse praegusel ajal Eestis enamasti komposti, mis sobib kasutamiseks mullaviljakuse parandajana. Lähiaastail on näha ka biogaasi tootmise kasvu, mida kasutatakse autokütusena, majade kütmiseks ja elektri tootmiseks.

Juba 2023. aasta lõpuks peavad kohalikud omaval-

itsused tagama biojäätmehaldust tekkekohal liigiti kogumise või ringlussevõtu. Paljudes kohalikes omavalitsustes toimuvad muutused jäätmeveos aga juba sel aastal.

Eri liiki jäätmete eri kastidesse kogumine vajab majapidamises küll esiti harjumist, kuid on elanike jaoks enamasti soodsam.

Linnades ja alevikes on biojäätmehaldust mõistlik koguda konteinerisse, mida tühjendab graafiku alusel jäätmevedaja. Konteinerisse tuleks biojäätmehaldust panna lahtiselt, paberkotis või spetsiaalse biolaguneva kotiga, mida müüvad näiteks suuremad toidupoed. Tavalisse plastist juurvil-

jakotti ei tohi biojäätmehaldust panna.

Eramajades ja maapiirkondades on alternatiiviks kompostimine. On tähtis meele pidada, et toidu- ja jäätmeid tuleks kompostida kinnises kompostis.

Kinnise kompostri võib ka ise ehitada, ent see peab vastama kohaliku omavalitsuse seatud tingimustele. Need leiab omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjast. Samuti tasub nõu küsida valla- või linnavalitsuse keskkonnaspetsialistilt.

Ära viska väärt ressursi minema, anna biojäätmehaldustele uus võimalus!

Keskonnaministeerium

Foto: Karmen Vesselov

POL tunnustas parimaid

Pärnumaa Omavalitsuste Liidu tänapäeva üritusele 3. juunil 2022 olid kutsutud maakonna parimad õpilased ning õpetajad. Kilingi-Nõmme Gümnaasiumist said kutse Kaspar Tamm,

Kirke Pärnat, Margaret Klettenberg, Maarit Juhkamsoo, Marie Kielas ja Johannes-Aleksander Raid ning õpetaja Thea Perm. Surju Koolist osalesid Keity Pärna, Reimo Luik ja

õpetaja Tiina Pärn.

Tänu sõnad kõigile õpilastele, õpetajatele, juhendajatele ning peredele!

Pildilt puuduvad Johannes-Aleksander Raid ning õpetaja Thea Perm.

Kilingi-Nõmme Muusikakooli õpilaste kontsert Saarde kirikus

Juba väga palju aastaid on traditsiooniks muusikakooli õpilaste esinemine Saarde kirikus. Vahepealsed viiruse – aastad ei lubanud meil kontserte korraldada, aga selle kevade 9. juunil oli taas suur rõõm pakkuda publikule kaunist muusikat.

Meie klaveriõpilastel on suurepärase võimalus esitada barokkmuusika teoseid „päris“ oreil. Eriti

võimsalt kõlasid meie tänavuste lõpetajate Kärt-Mia ja Dagne esitused! Kontserdil esinesid veel viiulisolistid, kitarristid ja saksofonimängijad. Kõige suurem seltskond laval oli akordionistide orkester, kus mängis koos 13 muusikut – õpilased, õpetajad, vilistlased ja üks lapsevanem.

Lisan siia ühe kuulaja emotsiooni kontserdist:

„Olen käinud väga paljudel muusikakooli kontsertidel, sest minu enda lapsed on ka muusikakoolis õppinud. Kirikukontserdid on alati erilised, need muusikapalad jõuavad hinge kuidagi sügavamalt. Nii ka sellel kontserdil oli see „miski“, mida sõnadega seletada ei oska. Õhtul veel pikalt mõtlesin nende kaunite muusikahelede peale.“

Önnela Teearu

Saarde külamängud

Kõveri puhkekeskuses toimuvad 23. juulil 2022 algusega kl 12.00 Saarde valla II külamängud.

Võistlused on kavandatud selliselt, et osaleda saaksid väga erinevas vanuses ning erinevate oskuste ja võimetega inimesed. Soovime, et võistlus pakub osalemisrõõmu ja rahulolu koosveedetud ajast. Kuna mitmed kavandatud tegevused on mõeldud külade võistkondadele, siis eeldame, et see päev aitab siduda külade elanikke ning tugevdada ühtekuuluvustunnet. Kindlasti kutsume võistlejaid üles kaasa võtma ka pereliikmeid ja sõpru – võimalus on nii kaasa elada võistlejatele kui ka võtta

osa kõrvaltegevustest.

Külade võistkonnad moodustatakse antud küla territooriumil elavatest, töötavatest või õppivatest inimestest. Võistkonna suurus on 1 kuni 10 inimest. Külamängudel on võistkondadel võimalik võtta osa kümnest erinevast võistlusalast (mälumäng, noolevise, sangpomm, osavusteatevõistlused jt). Ei pea osa võtma kõikidest aladest – võib teha valiku vastavalt oma soovidele ja võimetele. Iga ala annab võistkonna **üldarvestusse** punkte – 1. koht 30 p, 2. koht 28 p, 3. koht 27 p, 4. koht 26 p, 5. koht 25 p, 6. koht 24 p jne. **Üldarvestusse lähevad võistkonna 7**

parima ala punktid. Üldarvestuses suurima arvu punkte kogunud võistkond on külavõistluse võitja. I ja II koha jagamise korral (kui 7 ala punktid annavad võrdse punktisumma) võetakse **üldvõitja** selgitamiseks arvesse võistkonna 8. parima ala tulemus.

Saarde külamängude parimat võistkonda autastatakse rändauhinna (OÜ Helmetal IMS poolt valmistatud metallist silt). Lisaks saab I koha pälvinud **võistkond** võistluspäeva õhtul enda kasutusse Kõveri puhkekeskuse sauna. Autastatakse ka iga üksikala võitjaid (1. koht) ja kolme **üldarvestuse võitjat**. Võimaluse korral antakse välja

ka täiendavaid ja eriauhindu.

Nii võistlejatele kui kohale saabunud kaasalajatele pakuvad võistluste vahele meelelahutust ja silmailu Saarde valla isetegevuslased. Õhtu lõpetab simman, tantsuks teeb muusikat ansambel Ahto.

Korraldajate töö hõlbustamiseks palume võistkondadel registreerida end osalemiseks külamängudel telefonil 5667 6212 (Viire Talts) või saates meili aadressile viiretalts@gmail.com. Ka kutsume üles valmistama enda küla tutvustavat materjali, mis võib olla paberkandjal või digitaalne.

Viire Talts

Ajaleidjat on digiregistratuuris kasutanud tänaseks üle 1000 inimese

Kevadel avati üleriigilises digiregistratuuris uus lahendus Ajaleidja. Täna-seks on nutikat vastuvõtutaja otsijat kasutanud üle 1000 inimese.

Eriarsti vastuvõtuks aja broneerimine võib vahel populaarsematel erialadel ja enam asustatud linnades olla üsna aeganõudev. Märtsi lõpus avaliku sektori innovatsiooniprogrammi ning Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse koostööna sündinud sündinud lahendus võtab aga vastuvõtutaja leidmise üleriigilises digiregistratuuris sisuliselt enda peale. Kui üleriigilises digiregistratuuris kohe sobivat aega pakuda pole, avaneb inimesel võimalus end seal ootejärjekorda lisada. Ajaleidja annab seejärel SMS-i ja e-maili teel märku kui sobiv aeg tekib.

Täna-seks on Ajaleidjat kasutanud üle 1000 inimese, kõige enam Harju- ja Tartumaal. Tervisekassa partner-suhtluse osakonna projekti-juhi **Geitrin Janseni** sõnul on katsetatav teenus küll esimesed kasutajad leidnud, kuid huvi võiks selle vastu olla veel suurem. „Ajaleidja mõte on hoida kokku inimeste aega, kes käivad uute aegade olemasolu igapäevaselt veebis kontrollimas, julgustame seda kindlasti katsetama,“ ütles Jansen. Ajaleidjaga on praeguseks liitunud mahuliselt kaks kolmandikku Eesti raviasutustest ning uusi partnereid ootab Tervisekassa veel.

2022. aastal katsetatakse

Ajaleidjat pilootprojektina esialgu kolmel erialal: endokrinoloogia (sh laste vastuvõtt), kardioloogia (sh stimulaatorite paigaldamine) ning nahaja dermatoveneroloogia (sh nahakasvajatega seotud vastuvõtt). Algselt olid Ajaleidja kaudu teenused kättesaadavad viies haiglas (Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikumi, Ida-Tallinna Keskhaigla, Medicumi ja Medita), maikuu lõpust lisandus neile ka Lääne-Tallinna Keskhaigla.

Kokku on kahe kuu jooksul Ajaleidja kaudu broneeritud 176 eriarsti aega. Kõige populaarsem eriala on olnud naha- ja suguhaiguste arsti vastuvõtt, kuhu on Ajaleidja kaudu broneeritud 98 aega. Ülejäänud kahe eriala jaoks on vaja arsti saatekirja. Kardioloogi ja endokrinoloogi vastuvõtte on vastavalt broneeritud 22 ja 17.

2022. aasta sügisel otsustatakse koostöös raviasutuste ja huvigruppidega järgmised sammud. Kui lahendus ennast õigustab, laiendatakse seda järgemööda järgmistele erialadele ning asutustele.

Ajaleidja idee sündis avaliku sektori innovatsiooniprogrammis Innovatsiooni- tiimi, Sotsiaalministeeriumi, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse ja Tervisekassa koostöös, tuginedes terviseinfosüsteemide kasutajate sisendile. Idee arendamisse on andnud olulise panuse süsteemi arendaja Kodality OÜ.

Tervisekassa

Coop 120

Coop Kilingi-Nõmme versus Kilingi-Nõmme MÜ 111

See on ühine kaubamärk, mille alla on koondunud täna Eestis 19 ühistut. Käesoleva aasta 8. juunil pidasid tarbijate ühistud oma 120 aasta juubelit Tallinnas. Mõõdus 120 aastat esimese Tarvitajate ühistu asutamisest Antslas. Meil Kilingi-Nõmmes loodi Saarde Majandusühistu ametlikult põhikirja kinnitamisega 1911. aastal. Täna tegutseb ühistu ühise kaubamärgi all, iseseseisvalt kogukondlikul põhimõttel. Ühistu on liikmete omand.

Tekib küsimus – milleks ühistu kauplused, kui teistest kettidest võib ka oda-

vamalt saada? Siin peitubki suur erinevus. Ühistuline kaubandus ei ole exceli tabel, kus esikohal on tulud, vaid kaupluste säilitamine,

Omniva punktid, müüakse kodugaasi. On väljaehitatud Kilingi-Nõmme kaubamaja, renoveeritud Tihe- metsa, Surju, Häädemeeste,

hulgilao: keskladu – ühistu kauplus. Vaja on jõuda iga kliendini. Ühistegevus ootab just oste läbi oma kaupluste, et saaks toetada kogukondi. Kogukond on igaüks meist. Ühistute kauplustest oste tehes hoiame oma külasid. Ühistegevuses toetame tuludega just nõrgemaid piirkondi, et ka küla elaks.

Eri aegadel on ühistul olnud erinevad väljakutsed – see on ühistu tugevus. Ühistul on vaja kasvatada oma liikmeskonda eriti noorte seas. Tulevik on oma liikmete teha.

Jõudu ja edu kõigile!

Peep Kaljuste

Kogukondlik elu kätkeb endas järgmist:

Sotsiaalne. Kogukonnal on probleemid teenuste kadumisega.

Ühistuline tegevus. 50% tulu suunakse tagasi kogukonnale.

Äri. Tulu läheb omanikule. Tulu viiakse kogukonnast minema.

teenindamine igas maanurgas.

Majandusühistu on too- nud tagasi oma kauplustesse pangateenused läbi COOP panga ja Swedbanki. Kauplustes on avatud

Tali, Kanaküla ja Sauga kauplused. Avatud on kauplus Tammistes.

Ühistute ühistegevus on Keskühistul kaupade sisseostmine soodsate hindadega, logistika loomine läbi

Käsitöölise õppereis Põltsamaale

Tänavune Saarde Käsitöökeskuse õppereis toimus Põltsamaale. Väljasõit oli mõeldud eeskätt MTÜ Saarde Käsitöö liikmetele, kuid kohti jätkus ka teistele piirkonna käsitööhuvilistele. Külastasime Põltsamaa lossis asuvaid käsitöökodasid, Põltsamaa muuseumi ning Põltsamaa roosiaeda.

Esmalt külastasime Katre Arula käsitöö- ja disainipoodi ning kohutusi meistriga. Katre Arula tegeleb taaskasutusega, vanade rõivaste uueks disainimisega ning kangajääkide kasutamisega. Ta on välja arendanud omanäolise, täpsust, hoolt ja aega nõudva autoritehnika, mis on alguse saanud meistri kirest lapitöö vastu. Tema bränd Katré hõlmab helkurmotiividega kotte, kleite, teesärke ning dresspluuse. Katre Arula on oma töödega osalenud mitmel erinevatel konkurssidel. Tänavusel pärimusmoe festivalil "Oma mood" võis näha tema kollektsiooni "Hõbevillane". Iga rõivaeseme kohta, mida Katre Arula meile tutvustas, oli tal rääkida oma meelde jääv lugu. Käsitööhuvilised said kohtumisest palju inspiratsiooni ning uusi mõtteid

oma tööde loomisel.

Põltsamaa lossis asub veel teinegi põnev käsitöökoda – Kersti Kangrukoda, kus toimetas tegus kangakuduja Kersti Pook. Kersti on õppinud eesti rahvusliku tekstiili kujundajaks ning viib läbi kangakudumise õpitubasid ning koob kangaid ka tellimustööna. Saarde käsitöölisele tutvustas ta oma viimase suurema töö, Põltsamaa kirikule kootud lõimerips-tehnikas vaiba saamislugu. Vaiba pikkuseks on 41 meetrit. Vaipa õnnestus meil kõigil ka Põltsamaa kirikus näha.

Põltsamaa linnuse, linna ja kihelkonna ajaloo saime tutvuda Põltsamaa muuseumis. Põltsamaa lossi

omanik Woldemar Johann von Lauw rajas 1782. aastal portselanimanufaktuuri. Põltsamaal toodetud portselannõusid on säilinud väga vähe. Üksikuid säilinud sinivalgeid portselannõud ja -nõude killud olid muuseumis kenasti eksponeeritud.

Põltsamaa külastus lõppes roosiaia külastusega. Sattusime roosiaeda ajal, mil seal oli toimumas igakevadine roosilaat ning huvilised said oma koduaeda valida meelepärased roosiistikuid.

Käsitöölise õppereis sai teoks tänu Saarde valla toetusele. Täname külalislahkeid käsitöömeistreid Põltsamaal ning meeldivat reisiseltskonda.

Maile Kreevs

Hoia jaanilõke prügist puhas

Ilmselt ei kujuta keegi meist ette jaaniõhtut ilma lõkketa. Lisaks tuleohutusnõuete täitmisele tuleb lõkke ettevalmistamisel järgida ka seda, et lõke oleks ohutu keskkonnale ja tervisele.

Jäta jaanilõkkest välja materjal, mis sinna ei kuulu. Lõkkes tohib põletada vaid värvimata ja immutamata puitu ning kiletamata pappi ja paberit. Jäätmeid lõkkes põletada ei tohi. Lõke ei ole koht, kuhu panna majapidamises üle jäänud pakendeid, mööblit, ehitusprahti, riideid või rehve.

Lõkkes põlevad plasti sisaldavad jäätmed madalal temperatuuril ja selle käigus paiskuvad õhku mürgised saasteained, näiteks dioksiin ja furaanid. Need on silmale nähtamatud, kuid tervisele ja keskkonnale eriti ohtlikud, sest mõju tervisele ei avaldu kohe. Sisse hingates liiguvad saasteai-

ned inimese organismi ning võivad põhjustada raskeid terviseprobleeme, näiteks vähktõbe, väärenguid ja arengupeatust. Seetõttu ongi jäätmete põletamine kodustes tingimustes ka seadusega keelatud.

Jaaniõhtuga käib kaasas söömine vabas õhus. Pikniku käigus tekib aga paratamatult jäätmeid ja kahjuks kasutatakse tihti ühekordseid nõusid. Levinud eksiarvamus on, et ühekordsed nõud võib pärast kasutamist lõkkes põletada. Enamik nn paberist või muust taimsest materjalist ühekordseid nõusid sisaldab ka plasti ja selle põletamine on samuti ohtlik nii keskkonnale kui ka inimeste tervisele.

Ühekordsete toodete kasutamist on oluline vältida igal võimalusel, sest loodusvarasid ja energiat kulub nende tootmisele peaaegu sama palju kui korduvalt

kasutatavatele toodetele. Ühekordsed nõud lõpetavad paraku oma teekonna pärast mõneminutulist kasutamist prügina. Siin ei ole parim lahendus ka biolagunevad nõud, sest need on mõeldud samuti ühekordseks kasutamiseks.

Näiteks on Räpinas juba täna võimalik valla väliüritustel rentida toilitustamiseks ja jookide pakkumiseks kuni 500 komplekti korduskasutatavaid nõusid. Samuti on võimalik rentida prügikotihoidjad jäätmete liigiti kogumiseks.

Hoia jaanilõke prügist puhas ja põletamise asemel kogu jäätmed liigiti: paberit ja papijätmed ning plastpakendid saab viia avalikesse kogumiskonteineritesse, pandimärgiga pudelid taa-rautomaati. Vanad mööbliesemed, ehitus- ja lammutusjätmed ning rehvid saab üle anda jäätmejaama. Lähima jäätmejaama, avaliku pakendikonteineri või vastuse küsimusele, kuhu millised jäätmed viia, leiad lehelt kuhuvia.ee.

Kui märkad jäätmete põletamist või muud keskkonnamislikkust, anna sellest teada riigiinfo telefonil 1247.

Mari Kala
Keskkonnaameti
keskkonnateadlikkuse
peaspetsialist

Lõkketuli loob meeleolu ja annab sooja.
Foto: Margit Turb

Lastekaitsepäev Tali Seltsimajas

1. juunil algusega 18.00 ootasid seltsimajas lapsed Astrid, Lii, Kätlin ja Eha. Väga soe tunne oli nähes saabuval lapsi ja ka vana- maid. Algusega pidime veidi viivitama, sest meieni jõudis info, et osa lapsi tuleb veel bussi pealt. Tegime ära kohe meie vahva seltskonna pildi, et ikka kõik peal oleksid, paraku juhtus ikka nii, et osad lapsed olid alles õues. Üritusel osales 17 rõõmsa-ilmelist last, mis meie väikese kohakese kohta on väga hea tulemus. Peagi algasid võistlused, kes aga ei soovinud võistelda, said laua taga joonistada ja puslesid kokku panna. Alustasime „pimeda takistusrajaga“. Huvitavaks kujune mäng HA:HA:HA – 2 mängijat istusid näoga vastamisi, paarilisele tuli öelda HA:HA:HA, kes esimesena naerma hakkas, see oli

mängust väljas. Hasartseks kujunes õhupalli katki istumine. Oi seda jooksu ja neid pauke ja naeru, väga tore oli. Vahepeal käidi muidugi laua ääres ja maiustati kringli, kommid ja morsiga. Õhtule panime punkti saalihokiga, palliks pesapall. Siinkohal peab märkima, et see kujunes istujatele heaks katsumuseks, jalad tulid ülal hoida ega lastel polnud aega vaadata, kus on takistus,

peaasi, et palli kätte saaks.

Suured, suured tänud, armsad lapsed koos vanematega – see oli teie päev, loodame, et jäite meiega rahule. Aitäh! Suured tänud Kilingi-Nõmme Coop-ile kommid ja morsi eest. Täname Eha Kuuske maitstva kringli eest ning sügav kummardus abilistele, Liile ja Kätlinile!

Rõõmsat suve!

Astrid Ruusmann
Tali Seltsimaja juhataja

Kilingi-Nõmme klubis toimuvast

22. mail oli kõigil võimalus tulla Kilingi-Nõmme klubisse kuulama kevadkontserti, kus esinesid Kilingi-Nõmme Muusikakooli ansamblid ja pillimängijad ning Kilingi-Nõmme noortebändid Trioo ja Õielill. Kava oli väga mitmekesine ja nauditav. Tore, et Kilingi-Nõmme on sirgumas nii palju andekaid muusikaga tegelejaid. Lisaks kohalikele õpilastele pakkus professionaalset muusikalist vahepala muusikute fondi Plmf tuntud muusikud Mikk Langeproon akordionil ja Neeme Ots trompetil. Neeme Ots on üks Eesti andekamaid ja säravamaid noorema põlvkonna trompetimängijaid ja Mikk

Langeproon on korduvalt pälvinud auhinnalisi kohti erinevatel konkursitel. Loodetavasti olid nad suurepäraseks inspiratsiooniks ja eeskujuks meie muusikakooli õpilastele. Täname kõiki esinejaid.

1. juunil lastekaitsepäeva raames külastasid Kilingi-

Nõmme klubi tuntud klounipaar Piip ja Tuut. Naljakat klounipaari oli vaatama tulnud sadakond last koos vanematega. Täname Surju kooli ürituse organiseerimise eest.

Merike Julle
Kilingi-Nõmme Klubi

Parima talutoidu konkurss on avatud!

Parima talutoidu valimine toimub ka sel aastal. Talunikke oodatakse oma tooteid konkursile esitama juba alates tänasest.

„See on talunikele väga hea võimalus tutvustada oma tooteid laiemale publikule. Seega kutsun ülesse kõiki väiketootjaid konkursil osalema,“ kommenteerib Eestimaa Talupidajate Keskliidu tegevjuht Kerli Ats ning lisab, et Parima talutoidu konkurss pakub head ülevaadet sellest, kui kvaliteetselt ja hästi osatakse Eestis toitu toota.

Ka eelmise aasta Parima talutoidu konkursi võitja Külli Eller Piesta Kuusikaru talust soovib talunikel oma kandidatuuri ülesse seadma. „Võitja potentsiaal võib peituda hoopis mõnes põnevas tootes, mis seni pole veel laiema avalikkuseni jõudnud. Konkursi kaudu on kindlasti võimalik väärilist tähelepanu saada.“ Lisaks ütleb Külli, et konkursilt saadud tunnustus aitab toote

turundusele ja müügil hästi kaasa. „Täna on eelmise aasta Talutoidu konkursi võitja Piesta MUST läbimüüdud ning ootame pikisilmi uut mustasõstrasaaki, et sügisel, kui organism kõige rohkem tuge ja turgutust vajab, taas Eesti mahemarjadest valmistatud ja C-vitamiinist pakatavat jooki pakkuda,“ lisab ta.

2022. aasta Parim talutoit selgitatakse välja üheksas kategoorias. Kolmandat aastat järjest valitakse ka parim piirkonna toode. Kuna käesolev aasta on Järvamaa maitsete aasta, pööratakse just selle piirkonna toodangule erilist tähelepanu. Konkursile on võimalik registreerida kuni 8. juulini kasutades registreerimisvormi, mis avaneb Taluliidu kodulehel.

Parima talutoidu valimine toimub 28. juulil Academic Food Labis Tallinnas, kus tooteid hakkab hindama kuni 15-liikmeline hindamiskomisjon.

Parima talutoidu konkurss sai alguse 2016. aastal, mil Eestimaa Talupidajate Keskliit soovis läbi konkursi tuua esile Eesti taludes toodetud põnevad tooted ning samas tunnustada talutoidu tootjaid oma toodangu väärindamise eest. Lisaks on olnud konkursi eesmärgiks motiveerida talunikke tegelema tootearendusega, et pakkuda veel põnevamaid tooteid tarbijatele. Kõige parema talutoidu väljaselgitamiseks hindab professionaalne žürii nii talutoodete maitseid, pakendeid, tootjate äriplaane kui ka tootearendust ja turundusideid. Parima talutoidu konkursi korraldaja on Eestimaa Talupidajate Keskliit.

Gelis Pihelgas
Eestimaa Talupidajate
Keskliit MTÜ

Surju Kooli lasteaed

Teine poolaasta oli Surju lasteaiaperes jätkuvalt väga tegutseva ja toimekas. Lisaks tavapärasele õppe- ja kasvatustööle, jõudisime üheskoos palju teha ja näha. Anname põgusa ülevaate meie igapäeva erilisematest hetkedest.

Jaauanuaris käis külas etendus, mis kõneles nutiseadme kasutamisest ja -sõltuvusest. Etenduse peategukaseks oli Rebane Rein, kes arvas, et kõige vingemad siin ilmas on arvutimängud ja kõige mõnusamad sealjuures maiustused. Õpetlik lugu näitas lastele, mis juhtub, kui kõik päris-sõbrad seepeale eemalduvad ja hambadki valutama hakkavad. Nii, nagu Rebane-Reinule sai lõpuks selgeks, et ema soovitusel ja suunitlused on kuld, nii ka leidsid lapsed, et pärismaailm oma reeglite ja piirangutega (kommide osaski) on vajalik ja kasulik. Jaauanuaris toimus meil ka matk metsa.

28. jaauanuaril mängis ilm meiega vingerpussi – oli sula ja oma lasteaia talispordipäeva veetsime koolisaalis sportides. Võtsime mõõtu erinevatel võistlus-aladel ja sportlikke katsumusi jagus nii rühma õpetajatele kui ka lastele. Osalesid kõik rühmad: Päikesejätkud, Lepatriinud ning Päevakoerad. Veebruaris tähistasime sõbrapäeva: taas tegime liikumismänge ja omavahelisi võistlusi - nii suured, väikesed kui keskmised lasteaialapsed. Liikumsime koolistaadionil liikumisrajal ning maalisisime lumele südameid. Põnevast päevast sai jäädvustatud

Lastekaitse päev. Foto: Merje Holm

Piip ja Tuut etendus. Foto: Maarit Koger

sõbrapilte ning ära söödud suur kogus komme. Seejärel külastasid meie koolimaja Kaitseliit ja Päästeamet. Lapsed said nii põneva tutvustuse kaitseliidutööst kui ka teadmisi päästeameti igapäevaülesannetest. Korraldajate ülesandeks oli juba selged tõesed ja tuleohutusest ning sellest, kuidas käituda ja mida ette võtta, kui on juhtunud õnnetus. Vastlapäeva pidasime koos – seekord väikeses seltskonnas ning tegime ringmänge ühisvõistlusi. Ilmataat meie plaane seegikord ei soosi-

nud ja pikima vastlaliu mõõduvõtt jäi paraku uut võimlust ootama. Sealjuures sai lastele räägitud vanadest traditsioonidest ja vastlapäevataavadest.

Volbripäeva pidasime metsas. Kogu päeva saatis maagia – lapsed ja õpetajad olid maskeerunud suurteks ja väikesteks nõidadeks ning üheskoos suundusime kellade- ja pillidekolinal metsa. Ikka selleks, et tugev larm kõikidele päriselt ringilikuvaatele nõidadele teada annaks, et me tuleme – tuleme ja teeme

Surju Kooli lasteaia lõpetajad 2022. Foto: Veronika Meibaum

ühe vägeva peo! Metsajõudnutenas, õnnestus meil kinni nabida üks päris nõid. Selgus, et ta oli kõikide nõidade kõige vägevam õpetaja ja ta ei pidanud paljaks ka meile üht-teist õpetada. Tegime metsas kõvasti mürglit ja tantsisime mitmeid ühiseid tantse nii, et ka viimased talveunest ärkajad virgusid. Pidasime maha mõnusa kosutava pikniku ja suundusimegi tagasi oma armsasse lasteaeda, kus tore päev jätkus juba tubaste tegevustega.

Pidasime lasteaia ja lastekaitsepäeva ning meid külastas politseinik Triin, kes rääkis ohutusest ja turvalisusest liikluses – just lasteaialaste vaatevinklist. Liiklemiseks on ju lastel, lisaks vanemate poolt juhitud autodele ja turvalisele ühistranspordile ju peamiselt jalgrattad, rulad, rulluisud ja oma väikesed jalad. Seetõttu sai fookuseks seatud just jalgrattaohutus ja reguleeritud iga lapse isiklik kiiver. Triin näitas ka praktikas ja piltlikult, mis juhtub korrektselt kiivriga kaitsmata peaga – ilmestas

seeda toore muna ja penoplastist kiivrikese katsega. Loodetavasti jäi selline piltlik selgitus pikaks ajaks iga lapse mälu. Samal päeval, peale uinakut, külastasid meid vahvad tegelased Piip ja Tuut, kes lapsi, õpetajaid ja ka koduseid lapsi ning nende vanemaid lõbustasid oma toredate lustide ja naeruga. Lapsed olid etendusse niivõrd kaasahaaratud, et unustasid sellegi, et tegemist on näitemänguga! Ka paljud õpetajad suutsid selle pisiasja unustada ning elati tugevalt kaasa. Aitäh meid naerutamas, Piip ja Tuut!

Nii nagu iga teekond saab kusagilt alguse, saab ka iga peatükk siin elus kuskil lõpu, et alustada uut. Sel kevadel saatsime oma Päevakoera rühmast lendu 10 päevakoera, kes on sirgunud juba niivõrd, et on valmis säravate tähtedena alustama kooliteed. 10 armsat ja kallist lasteaialast pidasid oma viimase lasteaia kevadpeo ja lõpupeo, et juba septembris astuda esimesi samme kooliteel. Tuult tiibadesse, kallid Päevakoerad, kelledest suvega sirguvad liblikad,

et kaunistada kooli esimest klassi.

Kevade lõpus seisime silmitsi teisegi suure muutuse algusega. Nimelt laieneb juba sügiseks meie armas lasteaia alustalaks olev Päikesejätkude rühm, meie kõige pisemad ning sellest saab juba pisut suurem aiarühm. Selle tarvis on vaja teha koolihoones ümberehitus ja senise rühmaruumi laiendus. Selleks, et töömehed saaksid usinasti toimetada, tuli meie väikestel vapralt Päikesejätkudel koos oma õpetajatega majutada lasteaia teistesse ruumidesse - nii ongi elukorraldus suveperioodil rühmades pisut teisem, kuid lapsed ja personal on kokkuhoidvad ning üheskoos jätame sellest keerulisest ajast endile toredate ja vaheldusrikka mälestuste, et juba sügisel alustada uhiuutes ruumides ja ka rohkemate lastega Päikesejätkude rühmas.

Lõppude ja alguste rütmis kulgebki meie armsa Surju Kooli lasteaia pere aastaring.

Surju Kooli lasteaia pere

Kilingi-Nõmme Lasteaed „Krõll”

Mõmmikud

Maria Kohv, Romet Kaljur, Robin Kaljur, Remi Paimre, Kendra Lehemets, Robin Kovalevski, Mairon Rosenblatt, Glen Jõeveer, Karoliine-Lisandra Pille, Trevor Eller, Hugo Lille, Ralf Tomas Kutsar, Lisette Lensment, Robin Kön-

nel, Andra Saar, Lisandra Lusti, Magnus Rooden, Joanna Vaper, Jete Pervušina, Anne-Mary Kartau, Gerret Lensment, Trevor Pitsal Lenna Vaarak.

Õpetajad: Tiit Kasela, Maris Saar, Kristel Pikker, Ene Lauri, Airi Siiner, Made Õigus.

Mesimummud

Risti-Kristiin Laius, Rozlynn Diac, Ranet Kuusk, Marybel Vaarik. Õpetajad: Annika Aldoja, Anu Andrejeva, Katariina Kask.

Fotod: Karmen Kärge

Saarde läbi ajaloo prisma

Protsess naise au pärast kestis kuus aastat – episood

Antud kirjatükk muutmata kujul ilmus ajalehes POSTI-MEES – 20 oktoobril 1934. a. Omalt poolt lisan vaid fotod. Olev Paukson

Omapärase ja suuri laineid löönud peatüki Pärnumaal asuva Kilingi-Nõmme aleviku rahva elust kirjutas kihlvedu naela kulla peale, kus vastaspoolteks olid sama alevi elanikud neuu Salme Sauga ja Hans Tomson – (Nimede eestistamise käigus 11.03.1936 a muutus nime ANTS TOOMPEREKS). Lugu süütusest, mis sai kohtulikult tõestatud, ja selle kõrgest auhinnast levis pärast kihlveo sõlmimist üle maa laiali ja ulatas isegi üle Eesti piiride. Neiu võidust oma vastase üle kirjutasid ka mõned välismaa ajalehed, kui riigikohus oktoobrikuu lõpus ütles oma otsustava sõna ja pani punkti pikale protsesside ahelikule, mille oli välja kutsunud mõlema asjaosalise suur püüd õigust saada. Ligi kuus aastat kestnud protsessid ja nendega ühenduses olevad sündmused on Kilingi-Nõmme rahvale olnud vahetpidamatuks kõneaineks. Kahtlemata räägitakse sellest loost veel kaua aastaid tulevikus ja see jääb aleviku ajalukku huvitava mineviku episoodina. Kohaliku rahva elavat huvi kihlveo vastu näitab kas või seegi, et see kutsus välja uusi kihlvedusid, kuigi küll üsna väikesi ja tähtsusetuid, võrreldes naela kulla hinnaga. Veeti kihla, kumb võidab, kas Salme Sauga või ta vastane, sest poolehoidjaid oli mõlemal. Sellal, kui tõe neiu suhtes oli alles selgumas, leidsid palju uskujaid, et võitjaks võib tulla kaupmees Hans Tomson. Inimesed, kes lähemalt teavad kuulsaks saanud kihlvedu ja sellega ühenduses olevate protsessi Salme Sauga, kes nii südilt viib võidule oma virgo intacta on praegu aastatelt üle neljakümne. Kes nad on võitja ja kaotaja?

Vanemad on pärit Viljandimaalt, Tännasilma vallast. Neiu Salme on sündinud Kilingi-Nõmme aleviku lähedal maal, kus vanemad oli talukoht.

Kogu noorpõlv on neiu Salme veetnud oma praeguses elukohas – üle kolmekümne aasta. Tagasi siirdus Ado Sauga, neiu Salme isa. Kilingi-Nõmme alevikku ja võitis siin kohe suure populaarsuse. Tuletõrje selts valis ta esimeheks, hiljem auliikmeks. Ado Sauga oli 68 aastat vana, kui ta sulges

SALME SAUGA (paremal) koos sõbrannaga

Kihlveo teine pool – Hans Tomson

Perekond Saugade perepea – ADO SAUGA

oma silmad jäädavalt ja jättis vakamaast pisut suurema maalapikese, maja ja kaupluse oma naisele, kahele tütrele ja pojale ühiselt pärida. Arupidamine Saugade majas on jätkunud katkestamatult. Praegu on ärimured peamiselt neiu Salme õul, kuna vanaema on ainult kõrval, talitaja. Õde on läinud mehele kohalikule alevisekretärele Jaan Toodule ja vend on omale mujal kodu asutanud. Salme Saugal on kauplus siseseseadega Pärnu tn. ja Kantsi tn. nurgal 1910 a ning veoauto kaubaveoks jaamast kauplustesse ja maaringi poodidesse. Maja, kus neiu Salme Sauga on perenaiseks ja pere-meheks ühtlasi, asub alevi ja jaama vahelisel teel, Pärnu tän. nr. 71. Maja on teeristil. Kantsi tee viib Saarde kiriku juurde. See hoone on pikuti selle tee ääres. Ühekordne, pruuniks värvitud, pilpakatusega. Halli värvi kaupluse-ustel on mitmesuguseid silte, küll plekist ja papist, nagu

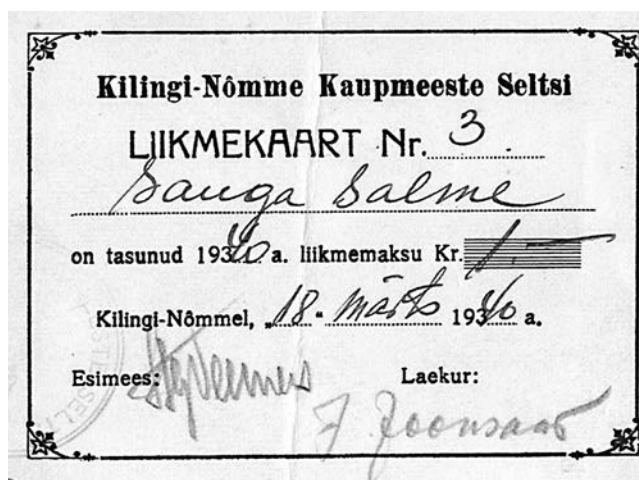
ühel maakauplusel ikka. Endist peremeest tuletab meelde walgete gooti tähtedega silt: A. Sauga. Leti taga võtab neiu Salme ise vastu ostjaid. Rida jahukotte on leti ees, riuleil on lugematult liiki kaupu, klaasnõud, tallanahk, sukad-sokid, paberossid ja palju kirjusid karbikest, mis kahtlemata sisaldavad kõiki neid igapäevase elu pisi tarbeid, mida maanimine tuleb poest ostma. Näib, et poe siseseseadega ei ole taga aetud erilist ilu, palju tähtsam on see, et kõiki oleks, mida vajatakse. Aknariivil paistab silma täistopitud kaur, noka otsa riputatud kärbsapaber. Seekord juhtub, et võõras poodi astuja ei ole ostja, ta toob seda nagu ettekäändeks, et vajab midagi. Peagi võib neiu Salme veenduda, et võõras on uudishimulik usutleja. Neiu ei kohmetu, ei muutu ka sõnaahtraks, kui näeb pliiat-sit ja märkmikku. Kui tuleb poodi mõni tõsine ostja ja kui siis jutulõng võõraga on para-

Perekond SAUGA pood Kantsi tn 1910. a

SALME SAUGA veoauto koos laadijatega Kilingi-Nõmme jaamas kauba laialiveol

Saarde Kaupmeeste Seltsi liikmekaart

jasti nobedalt jooksmas, võib ostja vaikselt ja kannatlikult oodata, kuni teda võetakse kuulda. Selle eest hiljem aga neiu Salme toob ostjale nõuetava kauba kiiresti, ta käed on vilunud riulitelt leidma üht ja teist, krabinal jookseb pliiats paberil, kui poepreili teeb „rehnutti”. Energiline ja kiire „hea tervis!” ostjale, ja siis võib jutt võõraga jätkuda. vestlus usutlejaga, keda huvitab kõik, mis keerleb kihlveo ja naela kulla ümber, pole neiu Salmele sugugi vastu-meelt. Koguni vastuoksa! Ja võib-olla see tuleb sellest, et tema oli ju võitja! Neiu Salme Sauga näib veidi noorem, kui tal tõelikult on aastaid.

Keha kaldub tüsedusele. Näonahk on valge, millele tugevamaks kontrastiks süsimust juus. Lõug energiline, huuled kitsad, silmad suitsuhallid. Ta jutt on temperamendikas, ta rõhutab oma sõnu shes-tidega. Äkki ta küsib: „No, ütlege mulle, kas olen inetu?” Võõras wastab küsimusega: „Preili, kuidas te tulete niisugusele mõttele?”

Nüüd kõneleb neiu Salme, et päris hullusti on temast mõelnud need inimesed, kes teda ei olnud oma silmaga näinud ja ainult kuulnud kihlveost. Hiljem aga on need jutud tulnud ka neiu Salme ette. Olevat arvatud, et tal on kehalised puudused, või et ta

mõistusega pole kõik korras. Oi, kui hullusti inimesed võivad mõelda, lööb neiu Salme veelkord käsi kokku. „Nagu te näete, pole mul sugugi niisuguseid vigu küljes.” Hans Tomson, keda kohus tunnistas kaotajaks, on Saarde Majandus Ühise ärijuht ja juhatuse liige. Kohalik rahvas tunneb teda jõuka inimesena. Ta on abielus. Tal on üks poeg ja tütar. Elab oma vastase läheduses majas, mis olevat lühikest aega kuulunud talle, kuid hiljem kinnistatud kellegi tuttava nimele. Kohalikud elanikud tunnevad teda tubli üliinimesena.

Majandus Ühise rahvas on talle pannud hüüdnimeks „Papi”, mille vastu ärijuhil endal ka just midagi ei näi olevat. Nüüd, kui nael kulda on välja makstud, räägivad inimesed kohapeal, et keegi poleks teadnud arvata „Papi” poolt niisugust kangekaelsust. Ta oleks võinud leppida oma vastasega ning sel puhul kaotus poleks olnud nii suur. Aga „Papi” oli kogu aeg lootnud, et ta võidab. „Kas kaotus on ka ränk kanda?” Küsib uudishimulik võõras ka temalt. „Egas päris nälga ei löö,” vastab „Papi” rahulikult ja heidab käega. Ja edasi seletab

Kilingi-Nõmme alevikust ja kihlveost naela kulla peale

Salme Sauga oma ennesõjaaegses täies ilus

Teine kihlaveo pool – Saarde Majanduse Ühisusest HANS TOMSON – nn „PAPI”

ta, et võib-olla lähemal ajal alustab ta uut protsessi Salme Sauga vastu. Nimelt olevat neiu lubanud teha 200.000 sendi väärtuses joogilaua, kui tema võidab. Sinna siis lubanud kutsuda kõik asjalised, käemehed, tunnistajad, sugulased, endised kaasteenijad jt. Et jooge nüüd nii palju kui jaksate, mina olen võitnud! Tomson ütleb, et tal on tunnistajad, kes kuulsid Salme Saugat lausuvat niimoodi, siit tahab ta kinni hakata ja siin loodab võitjaks tulla. Ta ei nõua seda, et niisugune tohutu summa joodaks maha, kui ta selle Salme Saugalt kätte saab, siis annab Kaitseliidule või Punale Risti heaks. „Papi” Tomson leiab „de juure”, et ta ainult veel natuke mõtleb selle üle järele. Naljast sõlmitud, tõsine kihlvedu.

Kuidas toimus kihlveo sõlmimine ja mida tol korral räägiti, seda vallutasid mõlemad kihlveo pooled, kohtus kumbki oma moodi. Tunnistajate varal tehti kindlaks, et neiu rääkis õiget juttu, tema tsiviilnõudmine oli põhjendatud. Tomson ainult puikles rahamaksimisest tagasi, tegi juttu naelast kullast ja muust naljategemisest. Kihlavedu

„AMOR” kullakaaluga

sõlmiti 1927. aastal jaanuarikuu 7.ndal päeval. Alguse sai see tuttavate inimeste omavahelisest lõõpimisest, mis paiguti laskus ka ramedale pinnale. Kuid inimesed olid omavahel suured tuttavad, seepärast suurt ei hoitud tagasi oma keelt. Nimetatud päeval Saarde Majanduse Ühisuse tolelaegne ärijuht Ed. Rossmann sõitis inventuuri tegema harukauplustesse. Autos viibis teiste hulgas ka hr. Tomson, neiu Sauga, kes varemalt oli teeninud majandusühisuse kaupluses riide osakonnas ja seekord tuli kaasa ajutise tööjõuna, ning mitmed teised ka. Räägitud umbes niisugust juttu, et Saarde Majanduse Ühisuse ühel meesmüüjal ei ole põrmugi edu kassapreili juures. Neiu Salme Sauga oli öelnud, et niisugusel juhul, kui kõne all olev noormees kassapreili võrgutada suudab, annetab ta temale naelase kuldauraha. Mehed, eesotsas Tomsoniga, olid muidugi kaitsnud tugevama soo esindajaid ja püüdnud naisi võimalikult halvas valguses paista lasta. Sõnelus läks ägedaks. Kui inimesed vaidluse puhul ägestuvad, siis juhtub kaunis tihti, et nad lähemad isiklikuks. Nõnda hr. Tomson oli siis tähendanud, et ega’s neiu Salmegi poistest puhas pole, üks ta ole „kõik tükid maailmas ära teinud.” Neiu vaidles vastu ja ütles, et ta on valmis kihla vedama naela kulla peale, et ta on puutumata. Seepeale on Tomson naist naernud ja et tal kulda ei olevat aga naela kulla peale on ta valmis küll vedama. Kohtulikult aga

tõestati, et Tomson oli samuti jäänud kindlaks naelale kullale. Kihlveo peatunnustaja oli Ed. Rossmann, kes ka käed lahti lõi. Järgmiste päevade jooksul oli Kilingi-Nõmme alev täis kihinat-kahinat. Heideti kahemõttelisi nalju omavahel ja arutati, kumbal peaks õigus olema. Mees olemat kodus öelnud: „Kurat, kui ma kaotan, siis söön oma mütsi ära!” Neiu Salme oli lubanud selle mütsi koguni kinni maksta, kui aga „Papi” mütsi tõepoolest ära sööb!

Naela kulda, seda teab kohe kumbki pool, kui suure summa peale rahas võib kihla vedada. Keegi juuresolijast oli püüdnud umbkaudu hinnata seda kahesajatuhande ühe sendiga. Neiu Salme tahtis aga täpsamalt teada, kui palju tal on raha loota. Ta pani oma kodus kuldrahad poes kaalule ja arvestas kui palju neid naela lähed. Siis arvestas välja nende väärtuse. Heitlus läheb pikaks.

10. jaanuaril seega kolm päeva pärast kihlveo sõlmimist läks Salme Sauga Pärnusse maakonnaarsti juurde ja võttis temalt tunnistuse, et on puutumata!

Selle tõi ta Hans Tomsonile näha. Tomson kohkus ja hakkas seletama, et ta ei usu tunnistust. Vabatahtlikust kihlveost kõneldi raja taga. Naine, kes võitis naela kulda. Jälgides kohtu käiku, ütlesid, et see ei olnud heitlus tõe ja õiguse pärast mitte ainult kahe inimese vahel, vaid sellest võtsid vähem rohkem osa ka nende sugulased. Nii oli see otsekui suguvõsade vahe-

line jõukatsumine, pisitillukene Trooja sõda, kus sugulased aitasid kaasa, nii kuidas oli tarvis nende abi. Nagu juba üldiselt teada, tunnistas riigikohus kihlveo võitjaks Salme Sauga. Hans Tomsonilt mõisteti välja 1 naela kulda või 960 krooni ühes 6 prots. aastast, alates nõude esitamise päevast. Ühtlasi peab kaotaja pool maksma kinni ka kõik Salme Sauga kasuks välja mõistetud kohtukulud.

Võitja on saanud juba kätte oma võidu 1140 krooni suuruses summas ja Hans Tomsonil on veel tasuda ainult väike osa kohtukulusid. Odav ei ole see omapärane tõe eest võitlemine kummalegi poolele. Salme Sauga kiitleb, et ta on pidanud mitmesuguste kulude näol välja maksma poole niisuu suure summa, kui ta võitis. Nii et ülejääki on ümmarguselt pool. 50–60 tuhande sendi ümber. Hans Tomsonile läks kihlvedu algusest lõpuni aga maksma 3–4 korda rohkem, kui oli vastasel võitu. Kihlveo võitja, kaotaja ja teiste asjaomaste inimeste poolt jutustatuna valgustame seda omapärast lugu lähemalt. Nüüd on kohtuotsus langenud, õiguse kaaludega on vastaseid vaetud, nüüd võib anda sellest haruldasest loost kõige tõetruuma pildi.

Hr. Hans Tomson ei olnud ka nõus andma ühte naela kulda või raha selle väärtuses. Mõisaküla rahukoh-tuniku juures arutati asja kinniste uste taga. Rahukoh-tunik mõistis neile kihlveo summa välja. Nüüd tulid edasikaebused, uute tunnistajate ülesandmise tõttu protsesside poolelijäämised, uued arstlikud läbivaatused ja ekspertiisid! Kaks korda oli asi riigikohtus, viimati 19. okt .k.a. Kumbki pool ei mäleta, kui mitu korda on tulnud kihlveo pärast kohtus käia. Üldjoontes oli asjakäik kohtutes järgmine: Mõisaküla rahukohtuniku otsuse peale kaebas edasi Hans Tomson Viljandi-Pärnu rahukohtusse. Viimase poolt aga kinnitati rahukohtuniku otsus. Tomsoni kassatsioonil aga riigikohus tühistas otsuse ning lasi küsimuse Tartu-Võru rahukogu otsustada. Tühistamise põhjuseks oli asjaolu, et rahukogu pole rahuldanud Tomsoni nõudmist ning pole lasknud Salme Sauga juures toime panna kohtulikku ekspertiisi. Tartu-Võru rahukogu otsusel vaadati neiu Sauga arstlikult järele Tartu ülikooli naiskliinikus ekspertide komisjoni poolt. Komisjon koosnes Tartu

Kaupluse pidaja sm. Salme Sauga kirjavahetus 1953 a Stalini valitsemise ajal

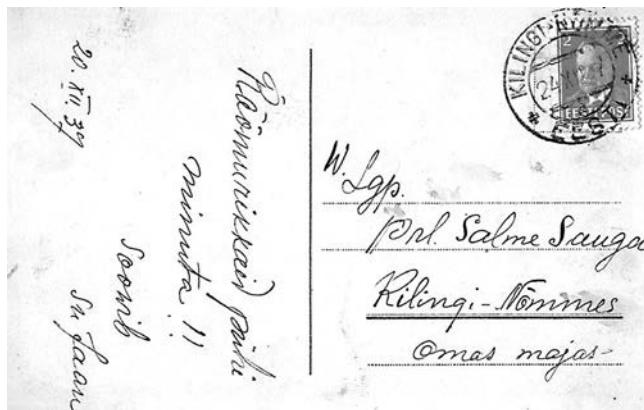
ülikooli naistekliiniku juhatajast prof. Miländerist, dr. Berna Kossist ja dr. Väärist. Ka nende poolt tõendati, et neiu Salme Sauga on puutumata. Rahukogu täies ulatuses rahuldab nõudja palve. Hans Tomsoni kassatsiooni tõttu läks asi veel kord riigikohtusse, mille poolt rahukogu otsus kinnitati. Salme Sauga sai kätte oma kihlveo võidu käesoleva aasta veebruarikuus kohtu deposiidist, kuhu Hans Tomson selle oli maksnud. Protsesside kestel kerkis üles küsimus, kas mõlemad pooled sõlmisid kihlveo, mis oli neile jõukohane. Seadus teatavasti tunnistab tühjaks niisuguse kihlveo, kus üks või mõlemad pooled on kihlveo tasuga võrreldes niivõrd waesed, et

ei suuda seda maksta. Hans Tomson kord seletas, et ta on waene mees ja ei suuda naela kulda välja maksa. Kinnisvara tal ei olnud ja rahaliit seisukorda oli raske selgitada. Neiu Salme Sauga aga samas alevikus nii meina teadis väga hästi, kus seilab „vaesel” Tomsonil raha – üle 499.999 sendi. Ta juhtis oma advokaadi tähelepanu sellele ja kohtus ei suutnud Tomson enam oma varandust salata.

Oma korda pidi aga pr. Salme Sauga tõestama, et kaotuse korral temagi võinuks naela kulda osta ja vastasele anda. Kõneldakse, et siin oli teda aidanud oma suguvõsa, jättes tema seaduse ees ainsaks isa varanduse pärjajaks.

Salme Saugat (1891–1988) tema 80. sünnipäeval õnnitleb kooliõpetaja Asta Teder

Salme Sauga maja postiaadress

KILINGI-NÕMME LINNAPÄEVAD

8. - 10. JUULI 2022

REEDE 8. JUULI 2022

LAVI JÄRV
20:00 Linnapäevade avamine Lavi järve ääres
Lavi järve pidu
Tasuta
Avatud kohvik!
Pärast pidu rongkäik klubi juurde

KILINGI-NÕMME KLUBI TAGA
23:00 Retrokino
Tasuta
Avatud kohvik!

SPORT LINNAPÄEVADEL:
8. JUULIL:
18:00 Saarde kinnine discgolfi sari – 2. etapp
Kilingi-Nõmme discgolfi park

9. JUULIL:
10:00 Spikeball (mehed, naised)
Kilingi-Nõmme staadionil

10:00 3x3 tänavakorvpall
Kilingi-Nõmme staadionil

11:00 Saarde vägilane
Kilingi-Nõmme staadionil

LAUPÄEV 9. JUULI 2022

SAARDE PAISJÄRVEL:
05:00 Kalapüügivõistlusele registreerumine
06:00 Kalapüügivõistlus
Lisainfo: Martin Lensment, tel 5837 1490

SUVEAIAS:
09:00 Hommikujõoga. Tule üks või koos paarilisega.
Juhendaja: Triine Siniallik. Tasuta

KILINGI-NÕMME STAADIONIL:
10:00 Saarde valla kohalike kauplajate LAAT
10-12 Koduleiva ja karaski VII konkurss
10-14 Avatud töötodad:
• Õpilaskirjade "buffee"
• Ukraina kultuuri töötuba
• Tüdrukute ja poiste meisterdamisnurgad
Juhendajad: Liisa Rennel ja Kadri Manilets
• Djembe ja Didgeridoo töötuba
Juhendaja: Janek Samberg
11-14 Pärnumaa Spordiliidu töötodad:
• Kuidas leevendada õlavöötmel/rindkere ja
alaselja piirkonna valu + kogu tõe jõusaali
treeningust
• Liikumise/spordivahendi valimine
(VİSUSport)
11-13 Akordioni õpituba
Juhendaja: Önnela Teearu
11-14 Naiskodukaitse töötuba
12-14 Discgolfi praktiline õpituba
Juhendaja: M. Peters
12:30 Koduleiva ja karaski konkurssi võitjate
väljakuulutamine

SUVEAIAS:
20:00 Linnapäevade kontsert ansamblitega
Justament ja Nööp
Õhtu lõpet diskorütmide saatel
Piletid eelmüügis 1. juulini: tavapilet 12€;
sooduspilet 8€
Peale 1. juulit ja kohapeal: tavapilet 15€;
sooduspilet 12€
Ala 12-aastased (k.a) sissepääs koos piletiga
ostnud täisealise saatjaga tasuta!
Piletid müügil fienta.com veebilehel ja
Kilingi-Nõmme klubis alates 01.06.22

STAADIONI LASTEALAL

9. JUULIL:
10:00 Lasteala avamine
10-13 Laste oma laad
10-14 Noortevõistkogu telk
10-13:30 Tegevused lastele
10-14 Loomaaia nurgake
10-14 Kõrvepeeglituba
11-12 ja 12:30-13:30 Väikekandle õpituba
Juhendaja: Kristiina Välja, kohapeal
eeregistreerimine
13:30 - 14:00 Lasteteater – Kilingi-Nõmme klubi
noorte teatristuudio "Labi lukuaugu"
■ Tegemist ei ole lastehoiuga!

PÜHAPÄEV 10. JUULI 2022

11:00 Kilingi-Nõmme linnaorienteerumine
Algusega Kilingi-Nõmme klubi juurest
16:00 Ansambel Triskele kontsert
Saarde Katriina kirikus. Tasuta

■ Korraldajal on õigus teha
programmis muudatusi!

LISAINFO: ☎ 5569 5715 🌐 knklubi.ee 📍 Kilingi-Nõmme linnapäevad

LASTE OMA LAAT

Kilingi-Nõmme staadionil

Kilingi-Nõmme linnapäevadel 9. juulil kell 10-13

Laste oma laad on koht, kus lapsed saavad müüa igasuguseid ise valmistatud asju, olgu need siis vahvlid, muffinid, väikeleivad või mahlajoogid; kaardid, ehted, mänguasjad või puupärlid. Loomulikult võib asjade valmistamisel olla abiks vanemad või vanavanemad. Müüa võib ka oma vanu (mängu)asju.

Palume laste oma laadal kauplemas tulla soovivate laste vanematel registreeruda hiljemalt 26. juuniks 2022 meiliaadressil lasteaed.oppejuht@saarde.ee või helistada numbril 5373 6672

Kohtade arv on piiratud!

KODULEIVA JA KARASKI VII KONKURSS

9. juulil 2022 Kilingi-Nõmme staadionil

Usinad leivaküpsetajad!

Ootame taas konkursile teie ahjusooje KODULEIBU JA KARASKEID

- Kodus valmis küpsetatud leibade ja karaskite degusteerimine kell 10.00–12.00
- Võitjate väljakuulutamine ja auhindade jagamine kell 12.30

Anna osalemisest teada hiljemalt 30. juuni 2022
saima.toigast@gmail.com või telefonil 53834986

LAVI JÄRVE PIDU

8. juulil kell 20:00 Lavi järve ääres

Tantsupundid siit ja sealt mailt

Avatud kohvik

Kilingi-Nõmme linnapäevade ametlik avamine ning peale seda ühine rongkäik klubi juurde!

RETROKINO "VALLATUD KURVID"

8. juulil kell 23:00 ühisvaatamine Kilingi-Nõmme klubi hoone taga

Haara kaasa piknikutekk

Tasuta

LISAINFO: 5569 5715

Kilingi-Nõmme linnaorienteerumine

10. juulil kell 11:00 algusega Kilingi-Nõmme klubist

Grupi suurus 3-5 inimest (grupis vähemalt 2 täiskasvanut)

Võta kaasa hea tuju ja mugavad riided!

Registreeri enda tiim (tiimi nimi ning tiimiliikmete nimed), saates osalemise soov 7. juuliks meile: klubi@saarde.ee; või helistades numbrile 5569 5715

KILINGI-NÕMME LINNAPÄEVADE

SPORDIPROGRAMM 8 - 10. JUULI 2022

Reede
18:00 Saarde kinnine discgolfi sari – 4. etapp

Laupäev (Kilingi-Nõmme staadionil)
Lastele batuvõidud peotuju.ee ja jalgpalli märklaud
PSL erinevad töötodad (füsioteraapilised nõuanded, sportimisvahendi soovitus)
Meeleolu loob DJ Jorma
10:00 3x3 korvpall
10:00 Spikeball
11:00 Saarde Vägilane
12:00 Discgolfi praktiline õpituba (Hole in One)
13:00 Tihe metsa vs Kilingi-Nõmme jalgpallis

Pühapäev
on puhkamiseks!
11:00 Seiklusorienteerumine

LISAINFO: www.skasaarde.ee Kilingi-Nõmme linnapäevad

9. JUULI 2022 SAARDE PAISJÄRVE ÄÄRES
KALAPÜÜGI VÕISTLUS

1. Registreerimine 5.00-6.00
2. Kalapüük kell 6.00-10.00
3. Püük toimub järve pealt oma veesõidukiga (paat, kanuu vms.) või kalda pealt.
4. Võistelda saab individuaalselt ja võistkondlikult. Korraga ei saa võistelda mõlemas. Tuleb teha valik. Noorte, täiskasvanute ja võistkondade arvestus on eraldi.
5. Püügivahendiks on käsiõng. Tagavaraks võib olla veel üks.
6. Kalade hoiustamiseks peab olema KALASUMP. Abivahend on kahv.
7. Arvesse lähevad kõik kalaliigid. Alamõõdulised kalad kaalutakse ja lastakse ettevaatlikult järve tagasi.
8. Võistlejad on kohustatud järgima kehtivaid kalapüügi eeskirju. Kõik võistlejad on järve ääres omal vastutusel.
9. Korraldajal on õigus muuta võistlustingimusi. Erimeelsuste puhul on peakohtuniku sõna otsustav ja lõplik.

MUU INFO: 58 371 440

PARIMAD AUTASUSTATAKSE!!!

PÄRNU FOTOKLUBI
AASTANÄITUS 2021
KILINGI-NÕMME
KLUBIS

1. JUUNI 2022 -
11. JUULI 2022
E-N 10:00 - 16:00
R 10:00 - 14:00

OSALEVAD:
HENN SOODLA, URMAS LUIK, REIN HOLTSMANN,
AIVER OJA, AIKI JÄRVISTE, KARMEN KÄRG,
MARGIT JAANSON, LI KRASS, LIIVI PIHLASALU,
KERSTI JÄRVA, AVE HÖÖVEL, ANDRUS LIINAK

Kilingi-Nõmme Klubi

JUSTAMENT NÖÖP

9. juulil kell 20:00
Kilingi-Nõmme Suveaias

Piletid eelmüügis
 1. juulini: tavapilet 12€;
 sooduspilet 8€
 Peale 1. juulit ja kohapeal: tavapilet 15€;
 sooduspilet 12€
 Alla 12-aastased (k.a) sissepääs koos pileti ostnud täisealise saatjaga tasuta

Piletid müügil
fienta.ee veebilehel ja
Kilingi-Nõmme klubis
alates 01.06.22

Lisainfo: 55695715
www.knklubi.ee

Kilingi-Nõmme Linnapäevad

20.08.2022
KELL 12.00 - 17.00
SAARDE VALLA
KODUKOHVIKUTE
JA GARAAŽIMÜÜGI
PÄEV

Registreerige oma kodukohvik või müügikoht hiljemalt 25. juuliks e-maili aadressil klubi@saarde.ee või telefonil 55695715

Registreerimisel lisage järgnev info:

Kohviku / müügikoha nimi
 Lühitutvustus
 Asukoht + selle täpne Google Maps koordinaadid
 Kontakt

SAARDE VALLA
PIIRKONNAPÄEVAD 2022

TALI PIIRKONNAPÄEV
16. JUULI 2022

TALI SELTSIMAJAS JA SELTSIMAJA JUURES

13.00 Avatakse töötuba ja kohvikud.
13.00-15.00 Eha töötuba lastele, osalustasu 5 eurot
 Dea töötuba, "loominguline puit", osalustasu 5 eurot
13.00-16.00 Muuseumi eksponaatide näitus – ajatusti räägivad Peep Kaljuste ja Eha Kuusk
16.30 Seltsimajas sees, MTÜ Häädemeeste Huviteater etendusega „Jutt jumala õige“ – TASUTA!
18.00 Simman ansambliga „KÄTLIN JA BÄND“ – TASUTA!

VIISIREIU KÜLAS, UUE VAHTRA SUURFARMIS
13.20-15.30 Võimalus vaadata, kuidas toimub lehmade karusell-lüps.

TALI KÜLAS, MÄEOTSA TALUS
13.00-16.00 Avatud kodukohvik, võimalus külastada linnufarmi ja toita lihaveiseid. ÜLLATUS!

MUTIÄÄRE PLATS ja TÜHJAJUTU KOHVIK, Tali Küla, Kase tee 12
12.00-18.00
 • Maarahva võimlemine, nalja-, ja murumängud, näomaalingud, kirbuturg.
 • Saarde Vabatahtlikud Pritsumehed – ohutusosalased, määrjad ja põnevad tegevused kõigile!
 Ja ...
 Sind ootavad Tali Külaselts ja Pritsumehed ja teised!

LAIKSAARES, SIKU TALUS
13.00-15.00 Ootab Kadri, avatud kodukohvik, toimub keraamika müük, võimalus külastada Laiksaare matkarada.

UUEPARU, REINU KÜLA, TUULIKU
13.00-17.00
 Pakutakse nii soolast, kui magusat, „Virtuaalreaalsus Elamus“, lastele kiigud, paadisõit, ahvirada – täiesti värske atraktsioon!

KORRALDADAJAL ON ÕIGUS TEHA PROGRAMMIS MUUDATUSI!

SURJU PIIRKONNAPÄEV
23. JUULI 2022

KÖVERI PUHKEKESKUSES
Suured Saarde valla külamängud

12.00 Päeva avamine

12.30-14.00 Võistkondlikud mängud lastele ja täiskasvanutele (Korraldaja töö hõlbustamiseks palun külastajatel võistkonnad registreerida. Võistkonna suurus 1-10 osalejat.)

14.00-15.00 Kontsert valla isetegevuslastelt

Söögipaus

15.00-17.00 Võistlused jätkuvad

17.00 Külamängude lõpetamine. Autasustamine (Lisaks muudele ahvatlevatele auhindadele saab parim küla juba samal õhtul tasuta enda kasutusse Köveri Puhkekeskuse saunamaja)

18.00 Simman – ansambel Ahto

Terve päev avatud väliskohvik.

Info ja registreerimine:
 Viire Talts 5667 6212
 e-mail: viiretalts@gmail.com

KORRALDADAJAL ON ÕIGUS TEHA PROGRAMMIS MUUDATUSI!

TIHEMETSÄ PIIRKONNAPÄEV
30. JUULI 2022

TIHEMETSÄ HUVI- JA SPORDIKESKUSE JUURES

11.00-20.00

- Esinevad Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuse pillilapsed
- Tegutsed minikohvikud – serveerimine nii sise- kui ka õueala müügikohtadest, SEGASUMMA SUVILA
- Vanaraamatulaat
- Tutvumine & tegevused Saarde valla Noortevolikogu algatusgrupi liikmetega
- Hennamaalingud, KAISA DAUM
- Vahvad käsitöö- ja muusika õpitoad (tasuta)
- Ukraina toidu töötuba (5 eurot)

11.00-16.00 Avatud oma maja juuksur (soodushinnad)

14.00-... Maagiline elamus kõigile kohalviibijatele – mustkunstniku etteaste kahes vaatuses (tasuta)

15.00 Jalutuskäik asjatundliku saatjaga romantilises Voltveti mõisapargis ja dendropargis, ERNA GROSS (tasuta)

17.00 Jalutuskäik asjatundliku saatjaga romantilises Voltveti mõisapargis ja dendropargis, ERNA GROSS (tasuta)

18.00-... Päeva lõpetab lustlik simman ansambliga VANAD SÕBRAD (tasuta)

*Võimalus veeta meeldejäädav päev vabas õhus ja pidada mõnus piknik linnakärast eemal :)

ALLIKUKIVI VEINIMÕISAS
12.00 - 19.00 Külastajatele avatud Allikukivi Veinimõisa pood ja mõisapark.

14.00 Ekskursioon mõisas koos degusteerimisega (15 eurot)

16.00 Ekskursioon mõisas koos degusteerimisega (15 eurot)

*Külastus broneerida kodulehel www.allikukivi.ee

KORRALDADAJAL ON ÕIGUS TEHA PROGRAMMIS MUUDATUSI!

SPORT

COOP Kilingi-Nõmme MAIJOOKS
e. Hunt Kriimsilma 9 ametit

Kaheaastase pausi järel õnnestus rõõmsameelse tel rahvahordidel Kilingi-Nõmme keslinna pargis pidada maha üks meeldejääv jooksushow. Kuues vanuserühmas osales 18 kaheksaliikmelist ja 4 neljaliikmelist võistkonda. Rõõm oli sel aastal näha meie jooksul Abja Gümnaasiumi 4.-6. klassi võistkonda "Kiired ja vihased", kes tutvustaid endid must-valgetena. Korralik pingutus jooksurajal tagas neile esikoha oma vanuserühmas. Kõige pingelisem finišiheitlus toimus 10-12. klasside arvestuses, kus noorematel õnnestus napilt edestada vanemaid koolikaaslaseid. Kõik 22 võist-

konda olid vaeva näinud kostüümidega, et stiilikohetunikele meelt mööda olla. Seetõttu olid stiilihinded väga tasavägsed. Lubatud piiridesse jäi ka 6A ja 6B klassi "kokkade ja korstnapühkijate" žürii mõjutamine maitsvate kookidega, mis tagasid võistkonnale maksimaalsed stiilipunktid. Maijooks oli Saarde rahvaspordisarja "Liigume edasi 2022" 5. etapp.

Aitäh Kilingi-Nõmme Majandusühistule auhindade eest.

Ettepanekuid järgnevate ja tagasiside toimunud Maijooksude kohta saab saata spordihoone@ksaarde.ee.

Pärnumaa MV klassikalises lamades surumises

Nädal pärast Pärnumaa meistrivõistlusi kergejõustikus toimusid Kilingi-Nõmme Pärnumaa meistrivõistlused lamades surumises. 31-st sportlasest 15 võistlesid Pärnumaa meistrimedali eest. Saarde medalite ja ICONFIT auhindade nimel sõideti võistleva teistestki Eestimaa piirkondadest. Sel aastal premeeris Seedri Puukool Mulgi vallast absoluutarvestuse parimat meest ja naist noorte taimeistikutega ning pisut nõrgemaid väge andvate lohutusaubhindadega. Tallinnlanna, Anneli Volkov parandas Maarika Silm (Võru) poolt aasta

tagasi püstitatud naiste tippmarki. Uus rekord on nüüd 60,69 IPF punkti. Saaremaa vägilase, Kaarel Kolteri rekord jäi sel aastal püüdmatuks. Absoluutse meeste

esikoha 80,37 IPF punktiga võitis -83 kg kaaluklassis võistelnud Alo Lille Tartust. Saarde sportlased võitsid kaheksast võimalikust Pärnumaa meistritiitlist viis.

Naistest Lii Zerel, noormeeste -83 kg Robin Vainlo ja 83+kg Oskar Tallo. Meestest -93 kg Madis Jõgi ja 120+ kg Kristjan Puusepp.

ALAS-KUUL AS heategevuslik hüppapäev vol. 4

Sportlikust ja meeleolukast lastekaitsepäevast Kilingi-Nõmme staadionil võttis osa 67 VK Githa toetajat. Iga hüpatud sentimeetri vahetas ALAS-KUUL AS ühe eurosendi vastu. Ühiselt koguti 273,85 eurot. "Suurepärase mees" karika võitis Türlit hüppama tulnud Erko-Hendrik Mõttus, kes kogus 8,74 eurot. "Vaimustav naine" karika pälvis 6,60 eurose toetusega VK Githa hüvanguks meie valla neiu Nora Pärn. Suur tänu Hüpitshüppemise klubile Trikit toreda

päeva kujunemise eest. Saarde rahvaspordisarja "Liigume edasi 2022" järgmine etapp toimub 25. juunil Kõveri Puhkekeskuses. Aitäh Jaak Talts ja

ALAS-KUUL AS vahva spordipäeva algatamise ja jätkumise eest.

Toivo Tallo
Kilingi-Nõmme
spordihoone juhataja

tule TRIATLONILE

ära upu ära kuku ära kõi

20. Kilingi-Nõmme TRIATLON

31. juuli Kilingi-Nõmme kesklinn

10.30 MUDILASTE DUATLON 250M 500M 250M

11.00 LASTE DUATLON 500M 1000M 500M

12.00 LÜHIKE TRIATLON 200M 10,1 KM 1,8 KM

12.05 TRIATLON 400M 13,7 KM 3,6 KM

REGISTREERIMINE: WWW.TRIATLON.EE

SAARDE VALD COOP Kilingi-Nõmme

FAST VISU PRING STORE Riverbed Inn

KÕVERI PUHKEKESKUS

KÕVERI 9. SPORDIPÄEV

25. JUUNIL 2022

11.30 Laste duatlon
200 m + 600 m + 200 m

12.00 Kõveri triatlon / võistkondlik triatlon
0,5 km + 15,0 km + 5,0 km

12.15 Vibuvõistlus Kõveri Eri

12.15 Käsuralli vajalik „käru“ koos „lapsesega“
600 m

14.00 Võistkondlik SUP-aerutamine
3 x 500 m

Juhendid ja registreerimine
www.ksaarde.ee

Spordipäevaga liituvad Soometsa küla kodutoomad Kärbi ja Tammiku talust.

www.koveri.ee ♦♦ +372 5689 2858

KÕVERI PUHKEKESKUS Setjaku, Kõveri küla, Saarde vald, Pärnumaa

Saarde valla

Discgolfi sari

3. etapp REEDE 12. juuni kell 18.30

5. etapp REEDE 29. juuli kell 18.30

6. etapp REEDE 12. august kell 18.00

7. etapp REEDE 2. september kell 18.00

2. etapp REEDE 27. mai kell 18.00

4. etapp REEDE 8. juuli kell 18.30

8. etapp REEDE 30. september kell 17.00

1. etapp REEDE 25. aprill kell 18.00

Võistlussari on TASUTA

Võistussarja info: www.ksaarde.ee

Registreerimine toimub igale etapile eraldi
www.discgolfmetrix.com

Peakohtunik: Erki Kangur, +372 56926772, info: erki94@hotmail.com

Võistlusklassid:
1. Mehed (2003 ja varem)
2. Naised (2003 ja varem)
3. Poisid (sünd 2004-2008)
4. Tüdrukud (sünd 2004-2008)
5. Poisid (sünd 2009-hiljem)
6. Tüdrukud (sünd 2009-hiljem)

Toimetulekutoetus

Toimetulekutoetus on rahaline abi puuduses inimesele või perele, mis tagab minimaalsed vahendid igapäevaseks eluks (toit, ravimid, riided, eluasemekulud jms) ning mida taotletakse kohalikust omavalitsusest. Toimetulekutoetust on õigust saada inimesel või perel, kelle kuu netosissetulek pärast eluasemekulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri.

2022. aastal on toimetulekupiir:

- pere esimesele või ainsale liikmele 200 eurot,
- igale järgnevale täiskasvanud pereliikmele 160 eurot ja
- igale alaealisele lapsele 240 eurot.

Üldine valem toimetulekutoetuse arvestamiseks on järgmine: toimetulekutoetus = toimetulekupiir + eluasemekulud (sotsiaalselt põhjendatud normi ja eluasemekulude piirmäära arvesse võttes) - sissetulekud. Üksikvanemaga perele, kus lapsed on alaealised, makstakse koos toimetulekutoetusega täiendavat toetust 15 € ulatuses.

Kuidas taotleda toimetulekutoetust

Toimetulekutoetuse määrab ja maksab vallavalitsus ja toetuse taotlejal tuleb esitada jooksva kuu eest toimetulekutoetuse saamiseks taotlus hiljemalt kuu viimaseks tööpäevaks kohalikule omavalitsusele, kelle haldusterritooriumil asub tema tegelik elukoht. Taotlusesse tuleb märkida taotleja ja

tema perekonnaliikmete nimed, nende isikukoodid või sünniajad ja sotsiaalne seisund (laps, õpilane, üliõpilane, pensionär, töötu, ajateenija vmt).

Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist. Toetuse maksab kohalik omavalitsus välja kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates.

Vajalikud dokumendid

Taotlusele tuleb lisada dokumendid, mis tõendavad üksi elava inimese või perekonnaliikmete eelmisel kuul saadud netosissetulekuid ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki või suurust ei ole võimalik dokumentaalselt tõendada, tuleb toimetulekutoetuse taotlejal seda kinnitada oma allkirjaga.

Kui taotleja soovib, et toimetulekutoetuse määramisel kaetakse ka eluasemekulud, tuleb taotlusele lisada dokumendid, mis tõendavad:

- eluruumi kasutamise õigust (ostu-müügileping, elamuühistu tõend, üürileping vms; esitatakse esmapöördumisel ja eluruumi kasutamise õigusliku aluse muutumisel)
- toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetavaid, jooksvat kuul tasumisele kuuluvaid eluasemekulusid.

Toetuse esmakordsel taotlemisel või järgmisesse loetellu kuuluvate esemete koosseisu muutumise kor-

ral esitatakse lisaks kirjalik loetelu, milles on nimetatud järgmised taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevad esemed:

- kinnisasjad ja vallasasjadest eluruumid
- sõidukid
- väärtpaberid.

Nimetatud dokumentidele lisaks võib kohalik omavalitsus nõuda muid dokumente.

Üldine valem toimetulekutoetuse arvestamiseks on: toimetulekutoetus = toimetulekupiir + eluruumi alalised kulud – sissetulekud.

Sotsiaalhooldkande seaduse muudatus on sätestab, et toimetulekutoetuse menetlemisel võetakse arvesse eluasemelaenu tagasimakse alates 01.07.2022.

Eluasemelaenu tagasimakse arvestamine toimetulekutoetuse menetlemisel

- Eesmärk on toetada eluaseme soetamiseks eluasemelaenu võtnud peresid **sarnastel alustel** nende peredega, kes tasuvad igakuiselt eluaseme kasutamise eest üüri.
- Eluasemelaenu tagasimakse **piirmäär** tuleb kehtestada sarnaselt üüri piirmääraga ja arvesse lähevad samad kriteeriumid.
- Eluasemelaenu tagasimakse hüvitamine toimub **kuul kuul** kalendriaastas.
- Hüvitise saamiseks peavad olema **kriteeriumid täidetud**.

Dokumendid, mis vajalikud erandi taotlemiseks:

- Kehtiv eluruumi ostmiseks sõlmitud laenuleping** (hüpoteeklaenu leping või asjaõigusleping või ostu-müügileping), **mis kinnitab eluaseme soetamist, koos maksegraafikuga;**
- Maksepuhkuse** kasutamise või maksepuhkusest keeldumise tõend (pangast);
- Kohustuslik eluaseme-kindlustusleping** koos igakuise makse suurusega;
- Vabatahtliku kindlustuslepingu kasutamine,** selle olemasolul.

Eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakseid võetakse toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse kuni kuus kuud kalendriaasta jooksul. Eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimaksete puhul on lähitud sellest, et hätta sattumise korral asub riik ajutiselt inimest toetama laenu tagasimaksetega, kuid sellest ei saa kujuneda alaline meede eluaseme soetamiseks. Kuuekuuline periood, mida on võimalik kasutada järjest või hajutatuna aasta jooksul.

Toimetulekutoetuse ja selle määramise kohta saab lähemalt lugeda sotsiaalhoolekande seadusest <https://www.riigiteataja.ee/akt/107062022005>

Marina Raid
sotsiaalnõunik

Kuhu minna meie vallas

Kolmapäeval, 22. juunil kell 19.00 Jaanipäev Tali Seltsimaja pargis. Õhtu juht Kuldar Pajula, tantsuks ansambel Lektus. Võistlused lastele ja täiskasvanutele, töötab välibaar. Tasuta.

Neljapäeval, 23. juunil kell 18.00 Tihemetsa jaanituli Punapargi järv ääres. Tantsuks Udo Bänd, kohutantsutrupp Zarif, toimuvad mängud, avatud puhvet. Tasuta.

Kell 19.00 Kilingi-Nõmme Jaanituli Kilingi-Nõmme suveaias. Tantsuks ansambel Kardemon, toimuvad jaanimängud suurtele ja väikestele, avatud kohvik. Õhtut juhib Roger Tibar. Tasuta.

Kell 20.00 Surju Jaanituli Surju pargis. Õhtut juhib Sille-Kadri Simer, jaanimängud, avatud baar, tantsuks mängib The Randers.

Laupäeval, 25. juunil kell 11.30 IX Kõveri Spordipäev Kõveri Puhkekeskuses. Laste duatlon, võistkondlik triatlon, vibuvõistlus, käruralli ja võistkondlik SUP aerutamine.

Pühapäeval, 26. juunil kell 15.00 Animafilm „Pahalased“ Kilingi-Nõmme klubis.

Reede, 8. juuli kuni pühapäev, 10. juuli **Kilingi-Nõmme linnapäevad**

Laupäeval, 16. juulil kell 10.00-16.30 Saarde Rannakuningas /Rannakuninganna rannavõrkpallis.

Kell 13.00 Tali piirkonnapäev.

Laupäeval, 23. juulil kell 12.00 Surju piirkonnapäev.

Laupäeval, 30. juulil kell 11.00 Tihemetsa piirkonnapäev.

Näitused

Kilingi-Nõmme klubis
1.06-11.07.22 Pärnu Fotoklubi Aastanäitus 2021. Osalevad Henn Soodla, Urmas Luik, Rein Holtsmann, Aiver Oja, Aiki Järviste, Karmen Kärg, Margit Jaanson, Lii Krass, Liivi Pihlasalu, Kersti Järva, Ave Höövel, Andrus Liinak. Näitust saab külastada E-N kell 10.00-16.00 ja R kell 10.00-14.00.

Vaimse tervise toetavad teenused

Saarde vald sai Sotsiaalministeeriumilt heakskiidu projektile, mille tulemusel on võimalik parandada vaimse tervise toetavaid teenuseid ning pakkuda psühholoogilise abi ja psühhosotsiaalse abi kättesaadavust KOVis.

Kogukondlike vaimse tervise teenuste arendamine võimaldab pakkuda abi elanikele, kelle vaimse tervise olukord ei vaja veel kliinilist sekkumist.

Saarde vallas on võimalik pöörduda järgmiste teenuse pakkujate poole:

Teenust osutav juriidiline isik või FIE	Postiaadress ja e-posti aadress	Osutatava(te) teenus(t)e nimetus(ed)
EELK Saarde Katariina kogudus	Pärnumaa, Saarde vald, Saarde küla, Kalda tee 1. arvet.ollino@gmail.com	hingehoidlik nõustamine; Leinatöö; Hinghoid ukrainlastele
MTÜ Pesapuu	Pärnumaa, Tallinna mnt 19-7, Pärnu	Psühholoogiline nõustamine sh ukrainlastele (eesti ja inglise keeles)
Ots Konsultatsioonid OÜ	Õhtu põik 4-2 Pärnu, Pärnu, Pärnumaa jana@psuhholoog.eu	Grupiteraapia noorukitele; Individuaalne nõustamine/ traumateraapia ukrainlastele

Marina Raid
sotsiaalnõunik

Kutsume mere- ja kalaturule

16.-17. juulil toimub Pärnu lahe koha 2022 kalafestival. Teeme ühe laheda nädalavahetuse Pärnus kalurikülas kõigile, kes armastavad süüa ja püüda kala ning peavad lugu veeäärsest elust! Esmesest päeval toimub kalapüügivõistlus, kõhtu täidavad maitsvad kalaroad ning külastada saab Mere- ja kalaturgu. Õhtu lõpetab kõikide eestlaste seas armastatud Ott Lepland ja Bänd.

Esimesel päeval ootame kokku kuni 1500 külalist. Teise päeva pühendame

kalapüügihuvilistele ja noortele kalastajatele. Toimuvad harivad koolitused ja põnevad töötoad. Programm on aktiivne ja mitmekesine.

Mere- ja kalaturul on müügis kõike kalastuse ja merendusega seonduvat: veesõidukid, kalastusvarustus, meened, käsitöö, kunst ja loomulikult saab koju kaasa osta head ja paremat. Kes ise hea kalaroa valmistaja ei ole, saab kalahõrgutisi kohapeal valmistult mekkida.

Mere- ja kalaturult leiab külastaja rohkelt huvitavaid tooteid ja teenuseid. Veesõidukid, kalapüügivahendid, kalastusteenuse pakkujad, käsitöö lantide valmistajad, vanavara ja merenodi. Esindatud on toidutootjad, talunikud, sepad, mesinikud, käsitöömeistrid ja kunstimeistrid.

Müügikohtade broneerimine ja info: mari@fishingvillage.ee, tel: +372 5906 6240

Fishing Village

OLED JULGE, KOHusetundlik ja hea suhtleja?

TULE TIIMI!

Ootame Sind Strand Spa & Konverentsihotelli restorani või toateeninduse tiimi!

Pakume nii pikaajalist kohta kui ka suvetööd noortele!

MEIE POOLT:

- VÄÄRTUSLIK TÖÖKOGEMUS
- MÕNUS SELTSKOND
- ETTEVÕTTE SOODUSTUSED (sh piiramatut spa kasutusvõimalust)
- TÖÖLE VÄÄRILINE TASU

VÕTA MEIEGA ÜHENDUST:

Restoran: toitlustusjuht@strand.ee / +372 447 5383

Toateenindus: perenaine@strand.ee / +372 447 5381

STRAND
spa & conference hotel 30

IN MEMORIAM

JOHANNES KARU
24.12.1952 – 05.06.2022

Ilusal, päikselisel esmaspäeval tuli kontoris jutuks, et Jussil (nii me sind töökaaslastega kutsumise) pole praegu kõige paremad päevad. Oled haiglas ja lootsime, et paraned. Sama päeva õhtuks jõudis info, et olid sulgenud oma eluramat. Viimane leht täidetud, õppetükid õpitud ja aeg siirduda teisele poole vikerkaart.

Osaühingus Saarde Kommunaal alustasid töötamist 01.05.1993 aastal ja tegid seda rohkem kui 24 aastat. Oskusi oli sul palju: autojuht, lukksepp, traktorist, pumplate opreraator, BIO puhastusseadmete hooldaja, vajadusel sanitaartehniku ja heakorra tööd, sauna kütmine. Juhtisid meie kollast PAZ bussi (hüüdnimega „tikutops“). Lastel oli eriti põnev selle

bussiga sõita.

Olid tõeline „vana kooli” mees, kes ei kartnud tööd.

Kollegidele olid heaks kaaslaseks ja juhendajaks. Kes abi vajab ja küsis sai seda alati. Sama oli klientide muredega.

Koosolemistel jagas sul parajalt head huumorit ja väsimatult võisid peol olla. Viimasena läksid magama ja esimesena tegid kohvi...

Sa ei kaotanud huvi oma endiste töökaaslaste tegemiste vastu. Klientidena veenäitu teatades leidsid aega suhtlemiseks. Elad edasi meie mälestustes...

Saarde Kommunaali pere

Kilingi-Nõmmes teostab korstnapühkimise töid firma „**KORSTNAHUNT**”. Korstnapühkija tuleb, kui helistate telefonile 515 5912 või teete tellimuse eposti aadressile korstnahunt@gmail.com.

Töö kiire ja korralik!

OSTAN NÕUKAAJA ESEMEID: portselanist nõud, klaasist nõud ja vaasid, keraamika, kunst, heliplaadid, raamatud, mänguasjad, mudela autod, hõbe jne.
Tel. 5803 0458

OÜ ESTEST PR ostab
METSA- JA PÕLLUMAAD

Tel 504 5215,
514 5215
info@est-land.ee

Ostan garaaži,
soovitult kanali
ja elektriga
või liitumise
võimalusega.
5566 7661

IN MEMORIAM

AINO HALLOP
6.04.1938 – 26.05.2022

1980. aastal asus Aino Hallop Kilingi-Nõmme Keskkooli tööle vene keele õpetajana. Energiline ja innustunud pedagoog valmistas igapäevase õppetöö kõrval õpilasi ette osalemiseks aineolümpiaadidel ja konkurssidel, korraldas luuleõhtuid ja juhendas rahvaste sõpruse klubi tööd.

Aino Hallop on sõnadesse pannud oma pedagoogikreodo: Mitte väsida lõputus võitluses. Lastega käitumine on nagu „kuidas hõikad, nõnda kostab“. Ütle otse, ole aus, ära õpilastele valeta. Kerge on ainult seal, kus meid ei ole.

Õnnelikud olid need lapsed, kellele ta klassijuhatajaks juhtus olema. Aino ise on kirjutanud, et klassijuhataja töö on üks lõputu mure ja hool, aga see on nn „magus“ valu, ilma milleta ei tahaks elada.

Tema klassi õpilastele meenuvad kõigepealt matkad. Seljakotid selga ja mööda rannaäärt jalgsi ning bussiga Riiga, õõbimiseks löödi püsti telgid ja süüa tehti lõkke peal. Rongiga sõideti külla sõprusklassile Mazsalaca, käidi ära Karpaatides. Bussiga reisiti Lahemaale, Palangasse ja Puškini majamuuseumisse Mihhailovskojas, jalgratastega sõideti Rae järve äärde. Klassi liit-

sid rohked filmi- ja klassiõhtud. Kooliaja kõige meeldejäävamad seigad nendest ettevõtmistest jäid laste hinge ja on inspiratsiooniallikaks tänaseni. Täiskasvanuna imestavad Aino õpilased, kuidas ta küll julges seliseid seiklusi ette võtta. Noormehed kirjutasid klassijuhatajale kirju armeeteenistuses olles ja muretsesid kooli ajal tehtud tempude pärast, mille tagajärjeks õpetaja hallid juuksed.

Aino Hallop oskas õpilasi suunata õigele teeteele, oli kaastundlik ja huvitus endiste õpilaste käekäigust ka siis, kui ta ise enam koolis tööl ei olnud. Viimaseks õppeaastaks Kilingi-Nõmme Keskkoolis jäi Aino Hallopile 1992/93. õppeaasta, siis siirdus ta välja teenitud puhkusele.

Viimaste aastate kohutumised Ainoga ei piirunud teretamisega. Ta tahtis teada, kuidas koolis elatakse, mis on uut. Tal jätkus alati häid sõnu ja erksaid mõtteid.

Aitäh Sulle, õpetaja Aino Hallop! Kollegide ja endiste õpilaste mälestustes elad Sa edasi. Klassijuhatajat meenutasid 37. ja 43. lennu vilistlased Merle, Helle, Ave, Ly ja Tõnu.

Kilingi-Nõmme
Gümnaasium

SURJU RAAMATUKOGU
ON SULETUD

19. juuli – 10. august

Uued vallakodanikud

Merilin ja Kaspar Tilga
perre sündis 14. mail tütar
SASKIA TILK

Ruta ja Taavi Kuuse
perre sündis 9. juunil poeg
ARNAR KUUSK

Õnnitleme!

Juuni

AINO MÄGI	97
VILMA RICHTER	91
AUNA MILLER	90
MAIMU MÄE	90
ERDINAND KESKOJA	90
HELJU REA	89
EVI ELLUS	89
JUTA PAJUNURM	88
ENDEL SAAR	87
SALME KORE	87
URVE NUUT	85
IIVI MURU	84
ENDEL STAMM	84
KARL TÖKKE	84
ILMA SALUSTE	83
TIJU MÄNDMETS	82
MILVI KARLEP	82
MAIRE SAAR	81
MARJE KASELAID	81
AIME TEDER	81
LEA GROSS	80
HELGI SAAR	80
TIIT ISAND	75
JAAN LEEMET	75
ARMA LILLELEHT	75
RAIVO SAUL	75
MARGARITA RAID	75
MARET GENTALEN	70
AUGUST MUHK	70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee, info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

Mälestame lahkunuid

ELLI MIILITS
15.07.1934 – 15.05.2022

ARVO REBANE
31.07.1956 – 21.05.2022

AINO VABRIT
02.10.1941 – 01.06.2022

JOHANNES KARU
24.12.1952 – 05.06.2022

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile signe.laagus@saarde.ee 15. kuupäevaks.

HOOLDUS, REMONT

- MURUTRAKTORID
- NIIDUKID
- LUMEPUHURID
- MULLAFREESID
- TERADE TERITUS
- VÖLLIDE SIRGENDAMINE
- VARUOSAD

Info: 56 769 201
risto@hevo.ee

Toetame koos jalgpalli!

www.hevo.ee

Saarde Sõnumid

Väljaandja: Saarde Vallavalitsus
Tel. 449 0135 www.saarde.ee

Kuulutuse vastuvõtt:
Saarde vallavalitsus, E-R 8-16.30

Küljendus ja trükk: Hansaprint OÜ
tel. 443 3309
www.hansaprint.ee